

Bilderböckers magi

– en kunskapsöversikt över att använda
bilderböcker i undervisning av andraspråk

Grundnivå

Pedagogiskt arbete

Mia Cederqvist
Åsa Bark

2022-LÄR1-3-G39

HÖGSKOLAN I BORÅS

Program: Grundlärarutbildning med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3

Svensk titel: Bilderbäckers magi - en kunskapsöversikt över att använda bilderböcker i undervisning av andraspråk

Engelsk titel: The magic of picture books - a review of using picture books in second language teaching

Utgivningsår: 2022

Författare: Miia Cederqvist och Åsa Bark

Handledare: Per Ahlström

Examinator: Lari-Valtteri Suhonen

Nyckelord: Picture books, Children literature, L2 (language 2), EFL (English as a foreign language), Second language learning, Elementary school.

Sammanfattning

Denna kunskapsöversikt syftar till att sammanställa, analysera och presentera vad forskningen anser om att använda bilderböcker i undervisning av andraspråk i grundskolans tidigare år, alltså årskurserna 1 till 6 där eleverna är mellan 6-14 år. Med undervisning i andraspråk och andraspråksundervisning menar vi exempelvis engelskundervisning i det svenska skolsystemet som utgår ifrån svenska som modersmål och förstaspråk. Vidare är syftet att de didaktiska för- och nackdelarna med bilderböcker kartläggs och att vi ska kunna reflektera över det sammanställda kunskapsfältet. Urvalet av artiklar samlades in genom en systematisk litteratursökning i olika databaser. Artiklarna är primärstudier med en spridning över olika delar av världen. Forskarna i våra utvalda studier använder antingen kvalitativ, kvantitativ eller blandade datainsamlingsmetoder. Den samlade forskningen som vi tagit del av visar en samstämmighet kring den positiva effekten av att använda bilderböcker i undervisning av andraspråk. De olika forskningsstudierna fokuserar på olika språkförmågor såsom ordinlärning, läsning och skrivning. Utöver dessa lyfts vikten av motivation som central del i samtliga studier. Studierna lyfter även fram behovet av ytterligare forskning inom fältet och belyser bristen på språklärarnas kompetens och lärarnas begränsade tid för att på ett strukturerat sätt använda bilderböcker i andraspråksundervisning.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	1
1.1 Syfte och frågeställning	1
1.2 Begreppsförklaring	2
2. METOD	3
2.1 Kunskapsöversiktens metod	3
2.2 Databaser	4
2.3 Sökprocessen	4
2.4 Urvalskriterier	7
2.5 Urvalet av vetenskapliga artiklar	7
2.6 Exkluderingskriterier	10
3. RESULTAT AV KARTLÄGGNING OCH ANALYS AV ARTIKLAR	10
3.1 Artiklarnas ämne och syfte	10
3.2 Sammanfattning och fördjupad analys av artiklarnas syfte	12
3.3 Artiklarnas metod och urval	13
3.4 Sammanfattning och fördjupad analys av artiklarnas metod och urval	18
3.5 Artiklarnas resultat	19
3.6 Sammanfattning och fördjupad analys av artiklarnas resultat	24
4. DISKUSSION	26
4.1 Styrkor och svagheter i forskningen samt förslag på vidare forskning	26
4.2 Sammanfattning av utvalda artiklarnas vidare forskningsförslag	27
4.3 Implikationer för läraryrket	28
5. SLUTSATSER	29
REFERENSER	
BILAGA	

FÖRORD

“Att få lyssna till engelska bilderböcker, sagor och berättelser utvecklar inte bara förmågan att lyssna och förstå engelska utan även förmågor som att sätta sig in i andras liv och miljöer och ta ställning till moraliska dilemman.” (Lundberg 2020, s.149)

“Kids should learn about what interests them!”
(Sandström 2011, s. 20)

Citaten ovan innefattar kärnan av det som vi lärt oss under processens gång och det som vi kommer att presentera i vår kunskapsöversikt. Vi båda har haft målbilden med bilderböcker och andraspråksundervisning klar för oss och varit angelägna om att hela tiden utgå från den. Tidsramar har tydliggjorts genom en öppen dialog och därefter följts. Vi har tillsammans gemensamt skrivit stora delar i arbetet. Dock har vi delat upp artiklarna inför djupläsning och skrivning av kartläggningsdelen. Uppdelade delar har vi därefter kontrollerat, läst och omformulerat tillsammans. Vi har fått god vägledning under processens gång av vår handledare Per Ahlström. Vi vill ändå poängtera att det är enbart vi som står för slutresultatet av denna kunskapsöversikt och att alla val som vi gjort utifrån handledning är våra egna. Data som vi kartlägger från forskarnas artiklar har gett oss många nya insikter angående undervisning i andraspråk, men den bekräftar också våra tidigare kunskaper och erfarenheter. Slutligen är vår förhoppning att du som läsare kommer uppleva en djupare förståelse för bilderböckernas kraft i andraspråksundervisning och kanske får du även en bekräftelse på dina tidigare kunskaper och erfarenheter.

Åsa Bark och Miia Cederqvist

Skövde 2022

1. INLEDNING

“Språk är människans främsta redskap för att tänka, kommunicera och lära” (Skolverket 2019, s.33).

Utifrån samhället vi lever i idag med världen som utgångspunkt, omger engelska språket oss dagligen. Detta gör att behovet av kunskaper om olika språk och framför allt engelskan blir betydande för oss människor. Undervisning i engelska som andraspråk ska inspirera elevernas intresse för språk och kulturer. Genom att använda bilderböcker i engelskundervisning kan eleverna utveckla flera språkliga förmågor som står i läroplanen. Exempelvis förstå och tolka innehållet i talad engelska och i olika slags texter, kommunicera i tal och skrift, använda språkliga strategier och reflektera över livsvillkor, samhällsfrågor samt kulturella företeelser i olika sammanhang och delar av världen där engelska används (Skolverket 2019). Forskningen som sammanställs i denna kunskapsöversikt använder bilderböcker i andraspråksundervisning för att lyfta fram alla dessa förmågor. Undervisning i engelska ska ge eleverna möjligheter att utveckla en allsidig kommunikativ förmåga (Skolverket 2019). Enligt kommunikativ språksyn ska språket läras in i sammanhängande helheter (Lundberg 2020), vilket bilderböcker ger en naturlig utgångspunkt för.

Bakgrunden till vår kunskapsöversikt och vårt intresse för att undersöka våra kunskapsöversiktsfrågor grundar sig, för det första, i våra egna tidigare erfarenheter från grundskolan och, för det andra, i våra gemensamma erfarenheter från vår egen lärarutbildning då vi läste engelska kursen. Våra egna erfarenheter från grundskolan och den kunskap som vi fått från lärarutbildningen stämmer inte överens med hur man ska undervisa andraspråk i grundskolan idag, vilket vi även kan läsa i engelska kursplanen i de svenska styrdokumenterna. Under våra verksamhetsförlagda utbildningsveckor har vi fått erfara att andraspråksundervisningen varierar från lärare till lärare och mestadels utgår ifrån förvalda kursböcker.

Den engelskundervisning som vi själva har fått del av i två olika länder, en av oss i Finland och en i Sverige under olika tider, fokuserade på grammatikundervisning och ordinlärning utan större sammanhang. Engelskundervisningens dåvarande metod var förutbestämda kursböcker indelade i text- och arbetsbok. Några bilderböcker som kunde ge ett större sammanhang i andraspråksinlärning fick vi inte erfara. Några decennier senare, alltså idag, kan vi se liknande undervisningsmetoder i andraspråksklassrummet i Sverige, vilket gör att vi vill undersöka frågan närmare.

Under vår lärarutbildning och under engelska kursen har vi fått ta del av olika didaktiska metoder och språkforskning som uppmärksammar bland annat bilderböckernas stora möjligheter till att motivera och utveckla andraspråksundervisningen och därigenom elevernas språkförmågor. Lundberg (2020) poängterar att språket ska läras in i språkligt sammanhängande helheter och inte delas upp i separata moment. Att kunna alla enstaka ord och grammatiska regler är inte det viktigaste utan det är mer betydelsefullt att ta till sig information och kunna interagera samt kommunicera i målspråket (Lundberg 2020).

1.1 Syfte och frågeställning

Syfte med denna kunskapsöversikt är att undersöka vad forskningen anser om att använda bilderböcker i andraspråksundervisning i grundskolans tidigare år. Syftet är vidare att

upptäcka för- och nackdelar i den och kunna reflektera över det sammanställda kunskapsfältet.

Våra frågeställningar är:

- Vad kännetecknar den didaktiska forskningen om att använda bilderböcker i andraspråksundervisning i grundskolan?
- Vilka för- och nackdelar lyfter forskningen fram?

1.2 Begreppsförklaring

Vi har valt att använda begreppet *bilderbok* genomgående i vår kunskapsöversikt även om våra utvalda studier använder olika synonymer till vårt förvalda ord. Exempelvis barnlitteratur, berättelser, barnberättelser, barnböcker, illustrerade böcker och autentiska bilderböcker lyfts fram i de olika studierna och orden står för samma sak. Vi har valt att utgå ifrån ordet bilderbok eftersom vi har haft det som utgångspunkt för vår frågeställning och att våra utvalda studier använder böcker eller berättelser där bilder och text eller enbart bilder är kärnan i dem. Bader (1976) definierar en bilderbok på följande sätt; En bilderbok ska innehålla text, illustrationer och den ska vara utformad som en helhet. Enligt Bader är bilderboken en kommersiell produkt och ett socialt, kulturellt och historiskt dokument framställt speciellt för barn. Bilderbok är en konstform där text och illustrationer hänger ihop och är beroende av varandra. Text och illustrationer speglar varandra på varje uppslag och bilderbokens händelseförlopp fortgår sida för sida.

Vi har också valt att använda begreppen *andraspråksundervisning* och *undervisning i andraspråk* genomgående i vår kunskapsöversikt eftersom vi inte enbart fokuserar på undervisning där engelska är andraspråket utan målspråket i undervisningen kan vara vilket språk som helst som lärs in efter personens förstaspråk. VanPatten och Williams (2015) definierar second language acquisition (SLA), alltså att förvärva ett andraspråk, utifrån olika perspektiv. Det finns olika teorier för att kunna definiera begreppet. Vi utgår ifrån VanPatten och Williams (2015) förklaring av second language där de presenterar att de flesta människor tolkar benämningen second som att den står för det språket som lärs in efter personens förstaspråk. Vidare presenterar de att vilket specifikt språk som lärs in inte gör skillnad och second language, alltså andraspråk, kan läras in var som helst samt på vilket sätt som helst (VanPatten & Williams 2015). Våra utvalda studier använder olika begrepp för second language, alltså andraspråk. Exempelvis L2-begrepp som står för language two, alltså andraspråk och EFL som står för English as a foreign language, alltså engelska som främmande språk. Vidare framkommer även begreppet second language learning, alltså inläring av andraspråk och ESL, vilket står för English second language, alltså engelska som andraspråk. Samtliga studier i vår kunskapsöversikt utgår ifrån undervisning i andraspråk (Porrás Gonzales 2010; Kirsch 2012; Dagarin Fojkar, Skela & Kovač 2013; Birketveit & Rimmereide 2013; Lin 2014; Al Darwish 2014; Al Tiyb Al Khaiyali 2014; Puhner & Dagarin Fojkar 2018) och majoriteten behandlar andraspråksundervisning i språket engelska (Porrás Gonzales 2010; Dagarin Fojkar, Skela & Kovač 2013; Birketveit & Rimmereide 2013; Lin 2014; Al Darwish 2014; Al Tiyb Al Khaiyali 2014; Puhner & Dagarin Fojkar 2018). Detta föranleder att vi använder andraspråksundervisning och undervisning i andraspråk genomgående i vår kunskapsöversikt då målspråket i våra kartlagda studier lärs in som second language.

2. METOD

I detta avsnitt kommer vi presentera vår kunskapsöversikts metodval och vilka databaser vi använt. Vidare kommer vi förklara hur sökprocessen har genomförts, vilka inkluderings- och exkluderingskriterier vår urvalsprocess har utgått ifrån samt urvalet av artiklarna. Dessa delar presenterar vi i både löpande text och i några sammanfattande tabeller.

2.1 Kunskapsöversiktens metod

Enligt Eriksson Barajas, Forsberg och Wengström (2013) kan en systematisk forskningsöversikt eller så kallad kunskapsöversikt beskrivas som en metaanalys på ett större datamaterial från flera studier. Vi har kodat artiklarna och sammanställt dem i olika matriser. Genom detta har vi kunnat skapa olika teman som artiklarna fokuserar på och därigenom har vi kunnat analysera dem samt jämföra artiklarna med varandra. Initialt har vi dokumenterat vår insamlade data i ett gemensamt dokument för att underlätta skrivprocessen och för att kunna gå tillbaka till tidigare händelser under processens gång. Att kunna följa processen steg för steg på ett strukturerat sätt gav oss en god ordning i vårt arbete och underlättade då återkopplingar krävdes. För en kunskapsöversikt krävs att metoderna som används vid sökningar av data redovisas och går att granska i efterhand (Eriksson Barajas, Forsberg & Wengström 2013). Detta visar vi i vår kunskapsöversikt genom både tabell och löpande text som förklarar hur vi har gått till väga och hur vi arbetat med sökning av artiklar. Litteratursökning med hjälp av specifika sökord är det sättet som används enligt Eriksson Barajas, Forsberg och Wengström (2013), vilket kan vara med vägledning av bibliotekarie eller på egen hand. Vi har valt bådadera. Dessa sökningar har skett i tre olika databaser med hjälp av specifika nyckelord, vilket har resulterat i de forskningsartiklar som vi fått fram.

Nilholm (2017) presenterar ett tillvägagångssätt, SMART, för att genomföra kunskapsöversikter och jämför det sättet med ett annat alternativ. Han gör en liknelse i att de som undersöker forskning kan ses som orienterare i naturen. Orienterarnas uppdrag i andra tillvägagångssättet är att hitta en skärm och stämpla sitt kort, vilket gör att vägen i stora delar är förutbestämd. Tillvägagångssätt i SMART är däremot mer friare, där orienteraren är ute i naturen för att upptäcka saker som inte är bestämda i förväg (Nilholm 2017). Vi anser att vi i vår kunskapsöversikt, å ena sidan, har förutbestämt tillvägagångssätt genom att litteraturen och högskolans föreläsningar som vi fått inför detta examensarbete, blir som vägledande kontroller under vår väg i processen. Å andra sidan upplever vi att vi har haft frihet i att upptäcka och dra egna slutsatser för hur vi utformar vår kunskapsöversikt. Vi upplever att vår kunskapsöversikt har vuxit fram under en intensiv process som innefattar läsning, skrivning, diskussion, analys, betydelsefull handledning och reflektion, vilket behöver ingå i kunskapsöversiktsprocessen, enligt Eriksson Barajas, Forsberg och Wengström (2013).

Utöver detta har vi utgått ifrån de centrala stegen för kartläggning och analys, vilket Nilholm (2017) presenterar som ett tillvägagångssätt att kartlägga ett forskningsfält. Vi har identifierat en forskningsarena, valt ut artiklar med egen empirisk originalforskning, sammanställt deras data och analyserat samt värderat styrkor och svagheter i den. De artiklar som vi valt ut till denna kunskapsöversikt är samtliga empirisk originalforskning, vilka redovisar konkreta undersökningar (Nilholm 2017). De följer en struktur med titel, sammanfattning, inledning, bakgrund, syfte, metod, resultat och diskussion samt referenser (Eriksson Barajas, Forsberg & Wengström 2013). Alla dessa delar ska även återfinnas i vår kunskapsöversikt, med undantaget av metod delen som här får andra underrubriker då vi analyserar redan insamlade data.

2.2 Databaser

Det finns flera olika databaser att göra sökningar i, vilket presenteras i Eriksson Barajas, Forsberg och Wengström (2013). Detta presenterade även bibliotekets personal på Högskolan i Borås för oss innan vi började sökprocessen. Vi har valt att använda databaserna PRIMO, ERIC och Google Scholar vid sökandet av adekvata artiklar till vår kunskapsöversikt. PRIMO är ett sökverktyg som Högskolan i Borås erbjuder för att söka i bibliotekets alla resurser. ERIC är ett bredare och internationellt verktyg som används inom pedagogik. Den innehåller både vetenskapligt och icke-vetenskapligt material. Google Scholar erbjuder ett enklare sätt att söka på vetenskapligt och icke-vetenskapligt material från Europa och USA, men ofta kom vi då vidare till sidor där vi var tvungna att bli medlemmar eller betala för att läsa och använda artiklarna, vilket även Eriksson Barajas, Forsberg och Wengström (2013) lyfter fram angående denna databas. Vi valde mestadels att använda databaserna ERIC och PRIMO. Google Scholar använde vi som ett komplement och genom den kunde vi hitta enstaka artiklar som vi hade funnit från andra artiklars referenslistor. Denna typ av sökning kallar författarna manuell sökning (Eriksson Barajas, Forsberg & Wengström 2013).

Genom att vi använde sökstrategier kunde vi avgränsa och utöka våra sökningar. Detta med hjälp av booleska operatörer såsom AND, OR och * -stjärna. AND tydliggör att alla sökorden var tvungna att finnas med, vilket ledde till en mer begränsad sökning. Däremot när vi använde ordet OR utökades sökningen och gav möjligheten till att minst ett sökord var tvunget att finnas med i sökningen. Vi använde även en stjärna *, vilket kallas för asterisk, som gjorde att vi kunde söka efter alla ord som innehöll valda ordstammen. Exempelvis child* kunde sökas och inkluderade då även childrens, children och childhood (Eriksson Barajas, Forsberg & Wengström 2013).

2.3 Sökprocessen

Innan vi började sökprocessen förstod vi att det är betydelsefullt att tänka igenom vilka kriterier vi har att förhålla oss till inför sökandet av vetenskapliga artiklar och vilken databas som då bäst skulle svara upp till dem. Dessutom var det viktigt att noga välja ut sökord och sökordskombinationer för att hitta lämpliga artiklar som vi sedan kunde använda till vår kunskapsöversikt. Nilholm (2017) poängterar att det är gynnsamt att använda tydligt avgränsade forskningsfrågor för att underlätta sökningar efter artiklar som kan berätta om aktuell forskning om vårt valda forskningsområde. Därför har vi i ett tidigt skede försökt formulera forskningsfrågorna så tydliga som möjligt. Vi omformulerade våra forskningsfrågor initialt och reflekterade kritiskt över våra sökord för att komma så nära kärnämnet som möjligt. Vidare förstod vi att det är av stor betydelse att utvärdera sökningarna, det vill säga att dra erfarenhet av dem. Detta för att sedan kunna ompröva och då förhoppningsvis hitta något av intresse att kritiskt granska och kanske kunna använda till vår kunskapsöversikt. Vi genomförde detta i hela söknings- och urvalsprocessen.

Våra sökningar dokumenterades i tabeller i ett Google dokument som vi gemensamt haft tillgång till för att kunna ha det som utgångspunkt vid arbetet. Denna process var initialt spännande, men blev successivt tidsödande och något frustrerande. Ett exempel på detta är när vi gjorde sökningar med samma sökord i de två olika databaserna PRIMO och ERIC och fick helt olika resultat. Detta gjorde att vi ändrade sökningsstrategin och reducerade antalet sökord, vilket resulterade i lämpligare material. Att kunna finna och inkludera alla tänkbara studier kring våra utvalda begrepp skulle varit önskvärt, men beroende på den tidsram vi haft för denna kunskapsöversikt var vi tvungna att prioritera att komma vidare i processen. Detta är helt naturligt enligt Eriksson Barajas, Forsberg och Wengström (2013) då de lyfter fram att

urvalet kan bero på vad författaren kan finna och vilka krav som ställs på de studier som ska inkluderas. Vi kommer behandla detta närmare i löpande text nedan och i tabellerna 1-3 i denna metoddel. I tabell 1 nedan visas en översikt över våra sökningar i de tre olika databaser vi valt att använda.

Tabell 1: Översikt över våra sökningar i databas med sökord, antal träffar samt antal valda artiklar

Databas och filters	Sökord	Antal träffar och valda för närmare granskning i parentes(..)	Kan användas
ERIC 1994-2022	English second language learning AND primary school students AND children's literature OR picture books AND primary school teachers AND teaching methods	185 (9)	2
ERIC 2011-2022	Picture books AND second language learning	58 (0)	-
ERIC 2011-2022	Story books AND elementary education	258 (0)	-
ERIC 2011-2022	Picture books in education AND elementary school students	151 (4)	2
Primo 1994-2022	English, second language learning, primary school students, children's literature, picture books, primary school teachers, teaching methods	94 (0)	-
Primo 2010-2022	picture books in education, elementary school students, english second language, english language learners	15 (1)	1
Primo 2010-2022	EFL, elementary school teaching, children's literature	41 (2)	2
Google scholar 2010-2022	EFL, L2 classroom, children's literature, picture books, young learners, elementary school	55 (1)	1
Google scholar 2010-2022 En manuell sökning efter artikelns titel	Teachers' Attitudes to Using Picturebooks in the L2 Classroom	1(0)	-

2.4 Urvalskriterier

De urvalskriterier som vi valde att utgå ifrån var framför allt att artiklarna måste vara vetenskapligt granskade, så kallade peer reviewed, för att visa på att andra forskare kritiskt granskat materialet och gett sitt godkännande, vilket ger en kvalitetssäkring för materialet. Ett av de viktigaste urvalskriterier var att samtliga artiklar skulle vara primärstudier, vilket innebär att de är förstagångsutgivna originalarbeten (Eriksson Barajas, Forsberg & Wengström 2013) och inte kunskapsöversikter där andras studier är utgångspunkten.

Vidare valde vi att begränsa sökningarna till visst tidsintervall, initialt år 1994 till och med år 2022. Anledningen till detta val var att vi i Sverige inte förrän år 1994 haft engelska som ett obligatoriskt ämne i undervisningen även för elever i åldern 6-8 år, det vill säga att engelska som ett eget ämne nämns i läroplanen för första gången då (Skolverket 1994). Detta intervall snävades dock in efter hand för att begränsa sökningarna och lyfta fram nyare och relevantare forskning. Den nya intervallen blev då år 2010 till och med år 2022. Dessutom valde vi fokusera på att artiklarnas forskningsstudier skulle lyfta fram och utgå ifrån elevgrupper mellan 6-14 år. Vi skrev initialt åldersspannet som sökord: *primary school*, men fick korrigera detta med sökordet: *elementary school* eftersom det första sökordet genererade forskning som mest behandlade förskolan och dess användning av bilderböcker i engelskundervisning där.

Från början valde vi fokusera på engelska som andraspråk och därmed valde vi sökord såsom; *English as a foreign language (EFL)*, *English as a second language (ESL)*, *English learning and teaching (ELT)*. Vi valde även sökord som; *second language learning* och *L2 (language 2)*, vilket resulterade i att vi fick fram intressanta artiklar som behandlade andraspråksinläring mera generellt. Utifrån denna sökning valde vi ut en primärstudie som behandlar bilderbokens användning i undervisning av tyska som andraspråk i ett engelskspråkigt klassrum. Vi valde att inkludera studien eftersom den behandlar bilderbokens användning i andraspråksinläring på ett strukturerat och medvetet sätt. Vi anser att andraspråksinläring genom bilderböckerna inte kan begränsas enbart till det engelska språket. För att se våra urvalskriterier sammanställt, se tabell 2 nedan.

Tabell 2: Våra urvalskriterier för kunskapsöversikten

Inkluderingskriterier	Exkluderingskriterier
Material som behandlar bilderböcker	Material som inte behandlar bilderböcker
Material som behandlar andraspråk	Material som inte behandlar andraspråk
Material som rör åldern 6-14 år	Material som inte rör åldern 6-14 år
Vetenskapligt granskad	Inte vetenskapligt granskad
Artiklar gjorda efter 2010 tom 2022	Artiklar gjorda före 2010
Artiklar som är primärstudier	Kunskapsöversikter, kapitel i bok

2.5 Urvalet av vetenskapliga artiklar

Åtta artiklar levde upp till samtliga urvalskriterier och valdes därför ut att ingå som forskningsartiklar i vår kunskapsöversikt. En av de viktigaste parametrarna för att bli utvald

som artikel var att vara vetenskapligt granskad. Dessutom har vi valt artiklar som är aktuella inom nutida forskning. Med nutida forskning menar vi publicerade artiklar under de senaste 20 åren. Samtliga utvalda artiklar är empiriska studier som använder olika metoder i sin undersökning av verkligheten.

Våra utvalda artiklar kommer från olika delar av världen såsom USA, Colombia, UK, Kuwait, Slovenien, Norge och Taiwan. I de länderna som har engelska som förstaspråk, alltså USA och UK, har vi valt studier som ändå behandlar undervisning i andraspråk, alltså *second language teaching*. Slutligen blev urvalet en studie från varje land med undantag för Slovenien som representeras av två studier. Den ena slovenska studien fokuserar på skrivutveckling genom att använda bilderböcker i andraspråksundervisning och vi kunde koppla denna studie till den norska studien som behandlar samma sak. Den andra slovenska studien fick vi fram bland de sista sökningarna och den uppfyllde alla våra urvalskriterier. Artikeln var extra intressant eftersom forskningsområdet berörde samma aspekt som den colombianska och kuwaitiska studien, alltså hur man kan utveckla andraspråksundervisning med hjälp av bilderböcker.

Studiernas urval av deltagarna var tydligt för oss eftersom vi enbart ville få fram forskning från grundskolan eller närmare bestämt från förskoleklass till årskurs tre. Detta för att vi själva ska undervisa i dessa årskurser framgent. Snart upptäckte vi dock att urvalskriteriet var för snävt och därmed utökade vi det med fem år. Åldersspannet blev slutligen elever mellan 6-14 år.

Våra kunskapsöversikts frågor ligger till grund för de centrala begreppen som växt fram under hela processen. Alla dessa begrepp härstammar från artiklarnas innehåll på ett eller annat sätt. De centrala begreppen för vår kunskapsöversikt är *picture books*, *Children's literature*, *L2 (language 2)*, *EFL (English as a foreign language)*, *Second language learning*, *elementary school*. Alla dessa begrepp går att hitta i våra utvalda studier, vilket vi också kartlagt i efterhand och finner som en styrka i vårt urval av artiklar. Däremot undersöker studierna olika infallsvinklar på användning av bilderböcker i andraspråksundervisning och har därmed en gemensam nämnare som har gjort att just de har blivit utvalda till vår kunskapsöversikt. Från början valde vi att söka artiklar som behandlar specifikt engelska andraspråksundervisning och bilderbokens användning i den. Vi har dock under resans gång hittat artiklar som behandlar övriga andraspråk som undervisas med hjälp av bilderböcker och därför har vi även valt att ta med en sådan artikel i vår kunskapsöversikt. Dessutom har vi valt att undersöka mer allmänt hur forskningsfältet ser ut, det vill säga vilka för- och nackdelar lyfter den didaktiska forskningen fram i att använda bilderböcker i andraspråksundervisningen. I tabell 3 nedan har vi sammanställt en övergripande presentation av de utvalda artiklarna med deras titel, författare, årtal, land, vilket språk artikeln är skriven på och artikelns metod.

Tabell 3: En sammanställning över våra utvalda artiklar med titel, författare, årtal, land, språk och metod

Titel	Författare	Årtal	Land/ Språk	Metod
Pathways to motivate reluctant readers: exploring teachers' perception of using children's picture book to increase English language learners' reading motivation	Al Tiyyb Al Khaiyali	2014	USA / engelska	Kvalitativ forskningsmetod (exploratory-based methodology)
Using storytelling to teach vocabulary in language lessons: does it work?	Claudine Kirsch (L2 = tyska)	2012	UK / engelska	En fördjupad kvalitativ studie (In-depth)
Learning word meanings from Teachers' repeated story read-aloud in EFL primary classrooms	Lu-Chun Lin	2014	Taiwan / engelska	En kvasistudie (quasi-experimental studie)
A study of a use of narratives in teaching English as a foreign language to young learners	Mateja Dagarin Fojkar, Janez Skela & Pija Kovač	2013	Slovenien / engelska	En kvantitativ studie 19 frågor varav 16 slutna och 3 öppna
Literacy and children's' literature: evidence from actual classroom practice	Salwa Al Darwish	2014	Kuwait / engelska	En kvalitativ, "aktionsforskning", lärarstudenter
Teaching English through stories: a meaningful and fun way for children to learn the language	Nohora Inés Porras González	2010	Colombia / engelska	En kvalitativ aktionsforskning, lärarstudenter
Developing EFL Writing with year 5 pupils by writing summaries	Natasa Puhner & Mateja Dagarin Fojkar	2018	Slovenien / engelska	Kvantitativt orienterade frågor
Using authentic picture books and illustrated books to improve L2 writing among 11-year-olds	Anna Birketveit & Hege Emma Rimmereide	2013	Norge / engelska	En fallstudiedesign där både kvantitativa och kvalitativa metoder används

2.6 Exkluderingskriterier

De artiklar vi funnit har inte alltid mött upp helt till våra urvalskriterier och hamnar då i exkluderade artiklar. Detta på grund av att de inte innehöll önskad information eller besvarade våra samtliga urvalskriterier. Den första sällningen gjorde vi genom att läsa artiklarnas titel. De titlarna som inte innehöll vissa nyckelord som vi ansåg bärande sällades bort. Den andra sällningen utgick ifrån att vi läste artiklarnas abstrakt där vi fick ytterligare information om artiklarnas syfte och innehåll. Detta gjorde att vi sällade bort flera artiklar och 13 artiklar valdes ut till djupare granskning och läsning. Vi har då läst sammanfattningen, urvalet och resultatdelen i de 13 artiklarna. I detta skede var exkluderingsorsakerna att urvalet i studien matchade inte åldersspannet för vår kunskapsöversikt, artikeln utgick ifrån andra studier och hade därmed inte en egen empirisk studie eller om artikeln inte behandlade andraspråksundervisning och bilderböcker. Efter denna sällning exkluderade vi fem artiklar och åtta blev kvar. Dessa läste vi i sin helhet.

Vi kontrollerade samtliga åtta artiklar utifrån våra urvalskriterier och upptäckte då att två av artiklarna inte uppfyllde alla krav. Därmed exkluderades två artiklar på grund av att en visade sig använda enbart kapitelböcker utan bilder i andraspråksundervisning och den andra visade sig inte vara vetenskapligt granskad. Därefter hade vi enbart sex lämpliga artiklar kvar och behövde då komplettera kunskapsöversikten med mer studier. Nya sökningar gjordes varav fyra intressanta artiklar hittades. Efter vi läst igenom dessa fyra studier exkluderades två. Dessa två exkluderade artiklar behandlade våra urvalskriterier förutom urvalet andraspråksundervisning och sällades därmed bort.

3. RESULTAT AV KARTLÄGGNING OCH ANALYS AV ARTIKLAR

I detta avsnitt kommer vi att kartlägga materialet. Detta kommer att ske i löpande text och vi kommer behandla artiklarnas ämne, syfte, metod och urval samt resultat utförligt. Våra översiktsfrågor är utgångspunkten och den röda tråden genom kartläggningen av artiklarna, alltså vad kännetecknar den didaktiska forskningen om bilderböckers användning i andraspråksundervisning och vilka för- och nackdelar forskningen lyfter fram kring detta. Som ett sista stycke under varje underrubrik följer en sammanfattning tillsammans med en fördjupad analys av varje del som vi kartlagt.

3.1 Artiklarnas ämne och syfte

De åtta artiklarna undersöker situationer där bilderböckerna används i andraspråksundervisning som utbildningsmaterial. Dock har artiklarna olika syften och forskningsfrågor som beskriver varför de genomför sin studie. Samtliga artiklar lyfter fram för- och nackdelar med att använda bilderböcker i andraspråksundervisningen. Utöver detta belyser de även framgångsfaktorer i undervisningsprocessen i ett andraspråksklassrum.

Tidigare forskning har, enligt forskaren Al Tiyb Al Khaiyali (2014), visat på att det är en nedgång i elevernas läsintresse, vilket kan komma sig av otillräcklig läsundervisning där läsmaterialet och läsmiljön inte är motiverade för läsinlärning. Studiens syfte är att fylla ett tomrum i forskningen kring lärares erfarenheter av att använda autentiskt och intresseväckande material, det vill säga bilderböcker, för att öka elevers motivation till att läsa och därigenom utveckla elevernas läsförmåga. Al Tiyb Al Khaiyali (2014) utforskar i sin studie i vilken utsträckning lärare i ESL-klassrum med hjälp av bilderböcker kan motivera

sina elever till att läsa. Dessutom önskar forskaren få svar på vilka allmänna erfarenheter lärarna har av att använda bilderböcker för detta ändamål.

Al Darwish (2014) menar att litteratur i många år har dokumenterats som en värdefull resurs för att lära sig att läsa och skriva. Oavsett detta har forskarna under flera år observerat och upptäckt att engelsklärare i den offentliga kuwaitiska grundskolan inte integrerar läsning och skrivning i sin lektionsplanering. Vidare poängterar forskaren att barnlitteratur är specifikt skrivet för barn och därmed ett gynnsamt verktyg i andraspråksundervisning (Al Darwish 2014). Syftet med hennes studie är att upptäcka områden som behöver utvecklas i undervisningen av engelska som ett främmande språk i den offentliga kuwaitiska grundskolan genom att använda barnlitteratur i samband med ett läsprogram. Utöver detta granskar studien läsprogrammet i den offentliga läroplanen (Al Darwish 2014).

I likhet med den kuwaitiska studien använder den colombianska studien samma utgångspunkt, det vill säga att utveckla engelska andraspråksundervisning genom att använda bilderböcker. Bakgrund till Porras Gonzales (2010) forskning är däremot att i den offentliga colombianska skolan har engelskundervisningens kvalitet försämrats på grund av okunniga språklärare och godtycklig andraspråksundervisning. En grupp lärarstudenter ville förbättra denna situation genom att implementera ett pedagogiskt förslag för andraspråksundervisning i engelska för årskurs 1-3. Det grundläggande syftet med studien är att hitta ett roligt och meningsfullt sätt att undervisa engelska som andraspråk genom att implementera högläsning och läsning av berättelser som ett undervisningsverktyg i andraspråksundervisning för de yngre eleverna (Porras Gonzales 2010).

Dagarin Fojkar, Skela & Kovač (2013) undersöker hur ofta och på vilket sätt berättelser används i engelskundervisning i den slovenska grundskolan i årskurs 3-4. Officiellt börjar engelskundervisning i årskurs 4, men många slovenska skolor och även förskolor erbjuder någon form av engelskundervisning redan innan. Oavsett om engelskundervisning erbjuds tidigare i förskolan och skolan, varierar lärarkompetensen samt undervisningens kvalitet och längd. Det finns några riktlinjer för den officiella engelskundervisningen som börjar i årskurs 4 och det finns ett antal läroböcker att välja mellan, vilka också är godkända av den slovenska regeringen. Däremot finns det få riktlinjer för andraspråksundervisning i årskurs 1-3 och språklärare är fria att välja lämpligt undervisningsmaterial bland ett brett utbud av kursböcker, men många lärare förespråkar ändå användningen av bilderböcker. Samma år som studien genomfördes skedde det en förbättring i den slovenska grundskolan då andraspråksundervisning gradvis implementerades som ett obligatoriskt ämne från årskurs 1. Alla dessa ovannämnda faktorer kan ses som en bakgrund och orsak till studiens syfte att undersöka användningen av berättelser i andraspråksundervisning i årskurs 3-4. De andra forskningsfrågorna behandlar hur ofta berättelserna används samt på vilket sätt och varför de används. Dessutom fokuserar forskarna på hur lärarna presenterar att eleverna upplever andraspråksundervisningen kring bilderböcker (Dagarin Fojkar, Skela & Kovač 2013).

Kirsch (2012) talar om att det sedan länge varit känt i Storbritannien att bilderböcker är ett kraftfullt verktyg för att lära språk, vilket de andra artiklarna också har lyft fram. Hennes studie syftar till att visa på möjligheterna för elever att lära ord och meningar med hjälp av bilderböcker i andraspråksundervisningen. Hon undersöker ett urval av undervisningsstrategier och om de utvecklar den muntliga och skriftliga språkanvändningen samt ordförrådsinläring hos andraspråks eleverna.

Lin (2014) har ett liknande syfte i sin taiwanesiska studie om ordinläring. Lärare i asiatiska länder känner sig ofta begränsade i sin andraspråksundervisning i engelska då deras läro- och

tidsplaner är modifierade efter att lärarna ska använda engelska kursböcker. Enligt Lin (2014) erbjuder kursböckerna inte den rika språkinput som bilderböcker ger möjlighet till och inte heller främjar kursböckerna den mängd olika engelska färdigheter som bilderboken erbjuder. Hon lyfter dock mer själva högläsningens effekt och vikten av att läraren repeterar bilderboksläsandet samt ger variationsrika förklaringar till vad ord i berättelsen betyder för att underlätta ordinläringen för eleverna (Lin 2014). Utöver detta undersöker både de storbritanniska och taiwanesiska studierna om elevernas kunskapsnivå i målspråket har betydelse för att lära ord och meningar genom bilderböcker (Kirsch 2012; Lin 2014).

Birketveit och Rimmereide (2013) påtalar att i den norska nationella läroplanen finns det ett starkt stöd för att i grundskolan stärka elevers grundläggande läs- och skrivfärdigheter i engelska. Deras studies syfte baseras på att Norge starkt lutat sig på kursböcker och även ordförrådstest över tid i sin andraspråksundervisning. I de kursböckerna som använts har det erbjudits kortare utdrag ur berättelser med begränsade möjligheter att möta en komplexitet och rikare variation av ord och innehåll, vilket en längre och autentisk berättelse bättre kan erbjuda. Att använda ord i ett betydande sammanhang såsom bilderböcker ger möjligheten till, gör att eleverna därigenom får en djupare förståelse för orden. Detta lyfter forskarna fram i deras studie utifrån tidigare forskning de undersökt. De lyfter även fram sambandet mellan mängden läsning och skrivfärdigheter hos elever i andraspråksinläring. Det här föranleder forskarna att i sin studie fokusera på frågan om hur omfattande läsning i autentiska bilderböcker påverkar elevers skrivförmåga i engelska som andraspråk. Att sedan vidare få syn på hur betydelsefull bilderboken var för eleverna i denna studie och vilken typ av interaktion med bild och text eleverna föredrog ingick också i syftet för studien. Att bilderböcker inte systematiskt undersökts som verktyg i skrivutvecklingen hos andraspråkselever i tidigare forskning gjorde det ännu angelägnare för dessa forskare att utföra studien (Birketveit & Rimmereide 2013).

Puhner & Dagarin Fojkar (2018) undersöker i likhet med den norska studien hur bilderböcker kan främja elevers skrivförmåga i andraspråk. Enligt en nationell slovensk rapport framkommer det att eleverna i slutet av årskurs 6 inte uppnår målen när det kommer till skrivförmågan i engelska. En möjlig orsak kan vara den nationella kursplanen. Eftersom kursplanen inte refererar till någon forskning om läskunnighet ger den därför inte något stöd till engelsklärare (Dagarin Fojkar, Sešek & Skela 2011, se Puhner & Dagarin Fojkar 2018). Dessutom finns det inga riktlinjer för att undervisa skrivning systematiskt och språklärare behöver hitta lämpliga aktiviteter och stödja eleverna själva i en komplex process som skrivning i andraspråk är (Puhner & Dagarin Fojkar 2018). Huvudsyftet med studien är att analysera elevers skrivförmåga i engelska i årskurs 5 genom att eleverna har fått skriva 3 sammanfattningar av olika berättelser som de fått undervisning om.

3.2 Sammanfattning och fördjupad analys av artiklarnas syfte

Artiklarna har en gemensam bakgrundsteori, alltså att genom en kontext av bilderböcker lär vi språk. Som tidigare nämnts undersöker varje studie bilderböckernas användning i andraspråksundervisningen på ett eller annat sätt. Närmare bestämt fokuserar studierna på olika förmågor som kan utvecklas med hjälp av dem.

Den kuwaitiska, colombianska och en av de slovenska studierna lyfter fram den allmänt försämrade andraspråksundervisningen på grund av bristande lärarkompetens och därför ville de hitta och undersöka lämpliga undervisningsmetoder för att utveckla den. Samtliga tre studier presenterar en teoretisk grund till att andraspråksundervisning i en kontext av

bilderböcker har gynnsamma effekter för elevernas inläring av andraspråk (Al Darwish 2014; Porras Gonzáles 2010; Dagarin Fojkar, Skela & Kovač 2013).

De två artiklar som fokuserar på ordinläring är den storbritanniska studien som forskar om andraspråksundervisning i tyska och den andra är den taiwanesiska studien som forskar om andraspråksundervisning i engelska (Kirsch 2012; Lin 2014). Den taiwanesiska forskaren Lin (2014) poängterar att det finns behov av att systematiskt undersöka om eleverna lär sig nya ord genom lärarens högläsning i andraspråk och hur denna undervisning genomförs. Den storbritanniska studien framhäver att det finns få studier som undersöker ordinläring i verkliga klassrumssituationer och det finns därför ett behov av att undersöka hur elevernas ord- och meningsförråd kan utvecklas med hjälp av bilderböcker (Kirsch 2012; Lin 2014).

Den norska (Birketveit & Rimmereide 2013) och slovenska artikeln (Puhner & Dagarin Fojkar 2018) har ett gemensamt syfte i sina studier, vilket berör elevernas skrivförmåga i målspråket. När man lär sig språk är skrivning den mest utmanande förmågan att uppnå utifrån den kognitiva processens komplexitet, vilket båda artiklarna tydligt lyfter fram i sin bakgrundsforskning. Forskarnas gemensamma syfte i sina studier är att undersöka och påvisa hur en systematisk andraspråksundervisning med hjälp av bilderböckerna kan påverka och utveckla elevernas skrivförmåga. I båda studierna användes tidigare forskningsrön om att intensiv läsning hjälper eleverna att använda flera sinnen och därigenom utvecklar skrivförmågan i målspråket (Birketveit & Rimmereide 2013; Puhner & Dagarin Fojkar 2018).

Alla studiernas målsättning är att undersöka om bilderböcker i andraspråksundervisning kan utveckla flera olika förmågor hos eleverna så som ord-, läs- och skrivkunskap. Utöver dessa studiers undersökningar av förmågor förekommer en studie som fokuserar specifikt på motivation (Al Tiyb Al Khaiyali 2014). Den studien grundades i stor utsträckning på olika motivationsteorier till exempel "self-efficacy", vilken hjälper till att få syn på elevernas uppfattning om sin läsförmåga mer övergripande. Al Tiyb Al Khaiyali (2014) lyfter även fram att bilderböcker som verktyg är ett autentiskt och intresseväckande material som kan ge eleverna glädje i att läsa och därmed främja deras inneboende motivation till att läsa, vilket de andra studierna också framhäver på ett eller annat sätt. Vidare tar bilderböckernas olika innehåll oftast fram olika sociala aspekter som eleverna kan leva sig in i och lära mer av på ett sätt som kan väcka deras intresse för läsning och dessutom göra att de blir motiverade till det. Därigenom lär sig eleverna dessutom målspråket och utvecklar den egna läsförmågan. Forskaren Trelease (1989) menar att motivationen är viktig: "[T]eaching children how to read is not enough, we must also teach them to want to read" (se Al Tiyb Al Khaiyali 2014, s.137).

En gemensam nämnare för alla studiers syfte är att bilderböckerna verkar vara en slags nyckel till att forma en meningsfull andraspråksundervisning som väcker elevens intresse och motivation till att lära sig målspråket. Därigenom kan de andra förmågor såsom ord-, läs- och skrivinläring utvecklas. Lundberg (2020) påpekar att inläring av ett nytt språk behöver vara meningsfullt och roligt. Vidare belyser hon att lärare som bland annat läser bilderböcker högt för eleverna ger dem möjligheten att grundlägga en positiv grundsyn till språkinläring (Lundberg 2020).

3.3 Artiklarnas metod och urval

Det finns en variation av datainsamlingsmetoder i de studierna som vi har valt och de bestäms med utgångspunkt från studiens forskningsfråga, vilket Eriksson Barajas, Forsberg och Wengström (2013) påtalar. Fem av åtta artiklar använde kvalitativa metoder i sina forskningsstudier. Två av artiklarna använder en kvantitativ datainsamlingsmetod och en

använder både kvantitativa- och kvalitativa metoder. Här nedan kommer vi närmare beskriva hur datainsamlingarna har gått till i varje studie samt vilket urval studierna har utgått ifrån.

Al Tiyb Al Khaiyali (2014) undersöker motivation i EFL klassrum i USA och använder olika kvalitativa metoder i form av klassrumsobservationer och lärarintervjuer. Denna metod använder forskaren för att betydelsen av att använda autentiska och kontextfyllda bilderböcker skulle synliggöras som främjande verktyg i engelskspråkiga elevers motivation för läsning. Studiens deltagare är två klasser i en ESL-skola i Denver, Colorado, USA varav en årskurs fem och en årskurs sex med 25 elever vardera. Eleverna är 12-14 år gamla och har en generell utbildningsnivå i engelska och läsning under medel. Det är två språklärare i engelska som genomför undervisningen i klasserna och de har en relativt lång erfarenhet av språkundervisning, ungefär tio år, men har ändå fått gå en specialutbildning i hur man använder bilderböcker för att inspirera till läsinlärning. Utbildningen fokuserade även på vilka böcker som rekommenderas och varför de bör användas. Vidare fick de också utbildning i vad som kan vara motiverande miljöer för läsinlärning med hjälp av bilderböcker och vilka fortsatta uppgifter som rekommenderades att användas till böckerna. Initialt valdes det ut fyra lämpliga bilderböcker, vilka sedan delades jämnt mellan de två klasserna. Kraven på böckerna var att de bland annat skulle vara lättlästa bilderböcker speciellt anpassade för barn. De skulle även innehålla specifika ord och dessutom vara välillustrerade samt att de skulle täcka olika ämnesområden. Under en intensiv undervisningsperiod på sju dagar användes bilderböckerna utifrån specifika instruktioner, uppgifter och aktiviteter. Lärarna började varje lektion med högläsning av boken och samtal kring ord och innehåll (ordförrådsundervisning). Sedan följde en längre stunds tyst läsning enskilt för eleverna med efterföljande diskussioner och lektionerna avslutades med att lärarna uppmuntrade eleverna att läsa delad läsning i olika gruppkonstellationer. Data samlades in genom klassrumsobservationer där både elever och lärares tid för läsning var i fokus. Vidare genomfördes semistrukturerade intervjuer i slutet av studien med de två lärarna för att få en fördjupad uppfattning om hur lärarna upplevde att undervisa med bilderböcker för att motivera elevers läsutveckling. Intervjufrågorna till lärarna testades ett år i förväg för att säkerställa giltigheten. Forskaren samlade in sin data till studien genom olika steg såsom att hon analyserade tidigare forskning för fältet initialt, observerade och intervjuade på plats i verkligheten och vidare analyserade de data hon fått in under observationer och intervjuer. Hon avslutade med att använda ett speciellt program, ATLAS.ti, vilket är utformat för att analysera kvalitativa data. Genom att använda detta program bekräftades den manuellt analyserade data och därigenom kunde studiens resultat visas (Al Tiyb Al Khaiyali 2014).

Kirsch (2012) studie är den andra kvalitativa studien som undersöker elevers språkanvändning och lärares undervisningsstrategier i andraspråksundervisning, där tyska är det andra språket och därmed målspråk. Vidare undersöker studien de ord och meningar som eleverna kunde återge efter de två bilderbokslektionerna. Detta i direkt anslutning till lektionen och efter flera veckor. Studien genomfördes i ett eftersatt område i sydöstra London där stor del av befolkningen är etiska minoriteter som är nyanlända utan djupare engelska språkkunskaper. Eleverna i den andraspråksklass som valts ut till studien går i årskurs 6 och från klassen valdes sex elever ut. Urvalet av eleverna var två hög-, två mellan- och två lågpresterande och de valdes ut med hjälp av test. Tre av eleverna talade engelska i hemmet och övriga hade annat hemspråk, dock ej tyska. Forskarens avsikt var att följa de sex utvalda eleverna då de gavs möjlighet att utöka sitt ordförråd med hjälp av bilderböcker i helklassundervisning under ledning av lärare som hade tyska som modersmål och som var rutinerad i att använda bilderböcker i sin andraspråksundervisning. Genom klassrumsobservationer, intervjuer med både läraren och eleverna samt eftertester med eleverna samlades data in. Eftertesterna visade hur många ord och meningar eleverna lärt sig. Högläsningslektioner, test och efterföljande

arbetsuppgifter spelades in. Extra fokus var då undervisningsmetoder och elevernas engagemang samt användning av målspråket. De övriga dokument som forskaren samlade in var bland annat lärarens lektionsplaneringar och de bilderböcker, sånger och dikter som används under studien. Detta för att bland annat kunna hitta de orden och meningarna som hade använts repetitivt under andraspråksundervisningen. De efterföljande arbetsuppgifter som eleverna fick välja mellan var drama, dockteater och egna bilderböcker, vilka därefter analyserades av forskaren (Kirsch 2012).

Lins (2014) studie använder så kallad kvasi-experimentell metod där förvalda jämförelsegrupper undersöks (Eriksson Barajas, Forsberg & Wengström 2013). Studien genomfördes på två storstadsgrundskolor i norra Taiwan där ett EFL-undervisningsprogram startat redan år 2001. I de utvalda klasserna för studien arbetade två utbildade språklärare i engelska som hade engelska som modersmål. De deltog i studien med sina specifika kunskaper. I studien deltog även två årskurs 4 klasser med totalt 45 elever som alla hade mandarin som modersmål. Eleverna läste engelska som andraspråk och hade läst det i tre år tidigare, men var fortfarande på nybörjarstadiet enligt YLE (Cambridge Young Learning English Test). Efter genomgången YLE-test delades eleverna in i två grupper – de som låg på en hög kunskapsnivå och de som låg på en lägre. Detta för att ett av syftena med studien var att få se om kunskapsnivån var avgörande för ordinläringen i ett engelskt andraspråksklassrum där metoden för inläringen bland annat var att använda bilderbok. Bilderboken som användes var en egendesignad version, då forskaren inte önskade att någon av eleverna skulle ha erfarenhet av den sedan tidigare. Den användes utan ord så att elevernas fokus skulle vara lyssnande och bilderna, vilka visades på en storbild. Detta skedde och filmades vid fyra bestämda tillfällen, vilket var noga genomtänkt i från forskarens sida då hon utifrån tidigare forskning fått erfara att det specifika antalet upprepningar var betydelsefullt för ordinläringen. Under högläsningslektionerna förklarade lärarna de utmanande orden på flera olika sätt vid varje tillfälle genom att visa på bilden, förklara med andra ord och även visa ordet genom att använda sitt kroppsspråk. Detta så att alla elever skulle få möjligheten till djupare ordförståelse, vilket visats i tidigare studier. Åtta specialord hade komponerats till berättelsen med utgångspunkt i de tre vanligaste ordklasser (substantiv, verb och adjektiv). Detta för att elever skulle vara ovetande om dem, men de skulle övas in under studiens gång och kunna fungera som data att mäta. Tiden för insamlingen av data var fem veckor. Efter högläsningslektionerna ett, tre och fyra gjordes frekventa ordförrådtest. Antalet gånger då test skulle genomföras var noga genomtänkt utifrån tidigare forskningserfarenheter samt att forskaren inte önskade att eleverna skulle uppleva leda i att bli testade. Ordförrådtesten var uppdelade i två delar, för det första att identifiera ord och för det andra förstå ordens innebörd (Lin 2014).

De två slovenska studierna (Dagarin Fojkar, Skela & Kovač 2013; Puhner & Dagarin Fojkar 2018) använder båda kvantitativa datainsamlingsmetoder. Urvalet i Dagarin Fojkar, Skela & Kovačs (2013) slovenska studie är 50 lärare från 30 olika landsbygds- eller stadsskolor i Slovenien. Deltagande lärare undervisar engelska som andraspråk i årskurs 3 eller 4. I denna studie användes 16 slutna och 3 öppna frågor som samtliga 50 lärare besvarade. Studiefrågorna granskar tio olika frågeområden och behandlar bland annat hur ofta läraren använder berättelser i sin andraspråksundervisning, hur ser relationen mellan bilderböcker och kursböcker ut, förhållandet mellan att antingen högläsa eller berätta en berättelse med utgångspunkt i en bilderbok, varför använder läraren bilderböcker i undervisningen, elevers upplevelse av att använda bilderböcker, förhållandet mellan att använda autentiska bilderböcker och anpassade berättelser, utifrån vilka kriterier bilderböcker har valts ut, hur arrangeras undervisningen i klassrummet kring en bilderbok, olika lästekniker som används när läraren undervisar med hjälp av en berättelse och hur ofta och vilka typer av

efteraktiviteter görs kring bilderböckerna. Svaren delades i tabeller där man kan läsa både ett antal och en procentuell andel av svaren i respektive fråga. Öppna frågorna redovisar forskaren i löpande text (Dagarin Fojkar, Skela & Kovač 2013).

I Puhner & Dagarin Fojkars (2018) slovenska studie deltog 64 elever som går i årskurs 5. Eleverna är mellan 10-11 år. Undersökningen pågick under fyra år. Vid tidpunkten då denna studie påbörjades har engelskundervisning i den slovenska grundskolan gradvis introducerats i årskurs 1, vilket betyder att eleverna som deltog i studien har fått engelskundervisning under alla dessa år. De första årens engelskundervisning fokuserar på att lyssna och tala, vilket gradvis utvecklas till att läsa och skriva. Lärarna som deltar i studien har använt bilderböcker i stället för kursböcker i sin andraspråksundervisning under studiens genomförande (Puhner & Dagarin Fojkar 2018). Utöver bilderböcker användes även andra undervisningsverktyg, såsom film, spel och sånger, för att utöka och stödja elevers förståelse för kontexten i berättelserna. Under åren av systematisk andraspråksundervisning hade eleverna stegvis fått vara med i skrivprocessen först tillsammans med läraren, därefter skriva i par och slutligen skriva enskilt. I studien fokuserar forskarna på delen då eleverna fick läsa berättelserna på engelska och skriva en sammanfattning till dem enskilt. Data samlades in genom att eleverna hade skrivit tre sammanfattningar av tre olika berättelser som sedan analyserades i flera olika texttolkningsverktyg. Text Inspector, LancsLex och Textalyser var de verktyg som användes och de olika verktygen analyserar olika element i texterna. Det första är ett professionellt webbverktyg för att analysera texter. Den andra är ett verktyg som analyserar och jämför ordanvändning i texten och den tredje används för att analysera och visa en statistik av textens längd, ordanvändning och hur ofta orden används i texten (Puhner & Dagarin Fojkar 2018).

Birketveit och Rimmereides (2013) studie är en så kallad fallstudie där forskningen sker ute i verkligheten på fältet. En fallstudie tittar på fenomenet som valts ut djupgående och använder sig av olika kvalitativa och kvantitativa metoder för datainsamling (Eriksson Barajas, Forsberg & Wengström 2013). Studien var ett läsprojekt som syftar till att utmana eleverna att läsa längre och autentiska texter för att utveckla sin skrivförmåga i andraspråk. Flera studier som forskarna studerat har visat på tydliga samband mellan L2-läsning och L2-skrivfärdigheter. Eleverna fick friheten att själva välja böcker, vilket ger möjligheter till fördelaktigare matchning mellan elevers intresse, språkkunskaper och läsmaterialet. I samråd med klassläraren valde forskarna ut 70 engelska bilderböcker från olika genrer med en elev anpassat innehåll. Utifrån det stora urvalet av böcker fick eleverna friheten att själva välja minst tre böcker under den intensiva läsperioden som pågick under fyra veckor. Eleverna gick i årskurs 6 och de var 21 elever i klassen. Eleverna hade en språkkunskapsnivå under genomsnittet för åldern. Skolan var lokaliserad i ett medelklassområde nära en större stad. Hela studien pågick under en tidsperiod av fem veckor och inleddes med att de utklädda forskarna spelade upp en scen från en bilderbok. Vidare förevisades 6 smakprov på de utvalda böckerna och eleverna fick veta vad som förväntades av dem i projektet. Eleverna svarade på ett frågeformulär och det behandlades i första hand kvantitativt och fokuserade på att förtydliga elevernas lust till att läsa och elevernas uppfattning av bild- och textinteraktion samt även elevernas språkutveckling. Som avslutning genomfördes individuella intervjuer för att få veta mer om det eleverna hade svarat i frågeformulären. Detta gjordes med hjälp av följdfrågor. Allt spelades in, transkriberades och analyserades. Eleverna skrev även texter både före och i slutet av läsprojektet, vilka utgick från två olika bilder som visade en situation som involverar känslor som rädsla och fara. Två elever blev utvalda så att deras texter detaljerat analyserades av forskarna och fick visa på den utveckling som kunde påvisas i många av elevtexterna. Texterna analyserades i vissa delar kvantitativt, såsom till exempel antal ord tillhörande till olika ordklasser eller antalet ord som producerades generellt i texten. Till detta användes testet Wilcoxon Signed Rank som hjälpte till att urskilja vissa ordklasser.

Andra delar analyserades kvalitativt, såsom till exempel genom att titta på textstruktur eller språk. De differentierade fynden stämde sedan av mot varandra och utgjorde den data som analyserades i studien. Eleverna fyllde även i loggböcker utifrån deras läsning av utvalda böcker, men de användes inte som data i studien (Birketveit och Rimmereide 2013).

Porras Gonzales (2010) och Al Darwish (2014) studier genomfördes av lärarstudenter och nyexaminerade lärare som alla fått specifik utbildning för att undervisa engelska som andraspråk.

Till Al Darwish (2014) studie valdes initialt tio nyligen examinerade språklärare ut. Samtliga hade genomfört sista terminen på lärarutbildningen och hade avslutat en specifik *microteaching*-kurs som forskaren själv hade undervisat. Denna kurs fokuserade på användningen av bilderböcker i andraspråksundervisning för att väcka elevernas intresse kring böcker och därigenom utveckla deras andraspråksförmåga. Kursen bestod också av olika högläsningstekniker som lärdes ut. Urvalet av dessa tio lärare gjordes efter en praktikperiod och en uppföljningsundersökning, vilket visade på att dessa dåvarande lärarstudenter redan använde bilderböcker i sin andraspråksundervisning och därmed var kvalificerade till denna studie. Eftersom enbart sex av tio nyexaminerade lärare började arbeta i en årskurs 5, valdes de slutligen ut till Al Darwish (2014) studie. Lärarna undervisade i fyra olika offentliga grundskolor i årskurs 5 i tre olika skolområden i Kuwait under ett helt läsår. Närmare antal av elever i klasserna framkommer inte. Data till studien samlades in genom klassrumsobservationer som forskaren själv genomförde. Under tiden samlade forskaren också in lärarnas dagböcker och lektionsplaneringar. Utöver detta besökte hon några privata skolor där hon intervjuade några föräldrar för att identifiera föräldrarnas bidrag och medverkan för barnens språk- och läsutveckling (Al Darwish 2014).

Till Porras Gonzales (2010) studie deltog en grupp av åtta lärarstudenter som undervisade i årskurserna 1-3 i en offentlig grundskola i Colombia. Lärarstudenter fick påbörja studien ett år innan de genomförde själva undervisningen i den utvalda skolan. Initialt fick lärarstudenterna bekanta sig med forskningstekniker, engelskans kursplan och metodiken i att undervisa genom berättelser. Därefter fick de träffa eleverna som var utvalda till denna studie. Genom observationer, undersökningar och ett diagnostiskt test kunde lärarstudenter kartlägga och bedöma elevers förkunskaper i engelska. Testerna var tvådelade där den ena delen bestod av ordförrådsspel och den andra delen av olika ordförrådsaktiviteter som var anpassade för de olika årskurserna. Efter att lärarstudenterna hade analyserat materialet och kartlagt elevernas förkunskaper samt intresseområde började lärarstudenterna skapa egna berättelser, så kallade "Big Books". Berättelserna skulle utgå ifrån elevernas intresseområden och de karaktärer som eleverna själva hade fått välja ut. Under skapandeprocessen av "Big Books" skrev lärarstudenterna även en kursplan kring dem. Under detta skede fick de även välja mellan olika undervisningsmetoder såsom TPR (total physical response), Natural Approach, CLT (context language teaching) och Whole language. Dessa metoder kunde de använda före, under och efter läsningen för att aktivera och stödja elevernas förståelse för den aktuella berättelsen i undervisningen. Genomförandet av studien gick till så att lärarstudenter fick observera varandras undervisning och göra anteckningar om den. Efter varje genomförd lektion diskuterades styrkor och svagheter i undervisningen och därigenom kunde lärarstudenterna skriva en reflektion samt utveckla sin kommande lektion. Forskningen beskrivs som ett aktionsforskningsprojekt, vilket innebär att utveckla undervisningspraktiker i verkliga klassrumssituationer. Forskaren som skriver denna studie agerade som lärarstudenternas handledare i studien och även som en projektkoordinator (Porras Gonzales 2010).

3.4 Sammanfattning och fördjupad analys av artiklarnas metod och urval

Vår utvalda forskning undersöker användning av bilderböcker i andraspråksundervisning både kvalitativt, i en mindre skala, och kvantitativt, i en större skala samt fokuserar på olika språkförmågor. När man kartlägger ett forskningsfält utifrån både kvantitativ och kvalitativ forskning kan en kunskapsöversikt få större trovärdighet (Barajas Eriksson, Forsberg & Wengström 2013). Med detta sagt är vår förhoppning att så är fallet i vår kunskapsöversikt.

Olika datainsamlingsmetoder, så som observationer och intervjuer, varierar men är delvis liknande i studierna. I likhet med dessa varierar även olika undervisningsstrategier i genomförandet av studierna, vilket delvis kan bero på hur datainsamlingen har genomförts. En gemensam undervisningsstrategi för de flesta studierna är högläsning som används i sju av åtta studier. Dessa studier fokuserar framför allt på ordinlärning, utveckling av undervisning, att höja elevers motivation till läsning och även utvecklingen av skrivförmågan (Porras Gonzales 2010; Kirsch 2013; Dagarin Fojkar, Skela & Kovač 2013; Birketveit & Rimmereide 2013; Lin 2014; Al Darwish 2014; Al Tiyb Al Khaiyali 2014). Den enda studien som inte använder högläsning som undervisningsstrategi i själva undersökningens genomförande har använt högläsning tidigare i andraspråksundervisningen (Dagarin Fojkar & Puhner 2018). I två av utvalda studier skapar deltagande lärare tillsammans med forskaren egna bilderböcker som används i andraspråksundervisning (Porras Gonzales 2010; Lin 2014). Böckerna i den colombianska skapas utifrån elevernas intresse och det som de tycker om för att höja motivationen till andraspråksinlärning, men också att eleverna skulle känna igen sig i berättelsen (Porras Gonzales 2010). Däremot skapas berättelserna i den taiwanesiska studien utifrån obekant innehåll, alltså att eleverna inte skulle känna igen sig i dem och därigenom inte ha förförståelse för böckernas innehåll och målord (Lin 2014).

Samtliga studier undersöker andraspråksundervisning genom att systematiskt och strukturerat använda bilderböcker. Att använda olika strategier i de olika studiernas andraspråksundervisningar är påtalat i varje studie (Porras Gonzales 2010; Kirsch 2012; Dagarin Fojkar, Skela & Kovač 2013; Birketveit & Rimmereide 2013; Lin 2014; Al Darwish 2014; Al Tiyb Al Khaiyali 2014; Puhner & Dagarin Fojkar 2018). De strategierna som framkommer är bland annat att koppla ihop text och bild, använda olika tonlägen, mimik och kroppspråk vid läsning samt användning av film, spel, lek och drama antingen innan, under eller efter läsningen.

Utifrån båda slovenska och den norska studien då de använder sig av kvantitativa metoder helt eller delvis, är urvalet av deltagare högre än i de studierna som använder sig av enbart kvalitativa insamlingsmetoder. Detta gör att studien kan ge möjlighet till en mer allmän förståelse för ett fenomen som skrivförmåga eller hur ofta och på vilket sätt bilderböckerna används i andraspråksundervisningen. Dock får vi inte veta så mycket av annat som skulle kunna framkommit om deltagarna hade svarat på en intervjufråga enskilt eller om forskarna hade gjort egna observationer såsom då kvalitativa metoder används (Birketveit & Rimmereide 2013; Puhner & Dagarin Fojkar 2018).

De andra fem studierna använder enbart kvalitativa insamlingsmetoder i form av intervjuer, klassrumsobservationer, logg- eller dagböcker och lektionsplaneringar (Porras Gonzales 2010; Kirsch 2012; Lin 2014; Al Darwish 2014; Al Tiyb Al Khaiyali 2014). Dessa datainsamlingsmetoder används på varierat sätt i de olika studierna beroende på vad studien har för syfte och vilka forskningsfrågor som ställts. Alla dessa fem studier använder sig av (icke-deltagande) klassrumsobservationer och samlar in data från verkliga

klassrumssituationer, vilket känns adekvat för att få ut mesta möjliga information i jämförelse med vad ett förutbestämt frågeformulär kan ge.

I Kirsch (2013) studie intervjuas både lärare och elever, i Al Darwish (2014) intervjuas några föräldrar vars elever går på en privatskola i Kuwait och i Porras Gonzales (2010) intervjuas elever innan själva undervisningen för att kartlägga elevers språkkunskaper samt i Al Tiyb Al Khaiyali (2014) används lärarintervjuer. De som intervjuas i studien påverkar vilken typ av data som blir användbar och det är därför betydelsefullt för studiernas resultat. Exempelvis i den kuwaitiska studien blir det svårt att förstå kopplingen mellan själva studien och föräldrantervjuer eftersom de inte är föräldrar till de barn som deltar i studien utan deras barn går på en privatskola. Dock som forskaren poängterar vill hon identifiera föräldrarnas bidrag och medverka för barnens språk- och läsutveckling, vilket inte påverkar på studiens resultat utan ger bara en indikation av denna aspekt. Däremot har Kirsch (2013) studie mer trovärdig metod då hon tar hänsyn både till elev- och lärarperspektiv i intervjuerna och dessutom i klassrumsobservationer. Den colombianska studiens intervjuer har ett starkt elevperspektiv (Porras Gonzales 2010) och i amerikanska studien fokuserar forskaren på lärarnas upplevelse av andraspråksundervisningen (Al Tiyb Al Khaiyali 2014). Därmed kan vi sammanfattningsvis konstatera att våra utvalda studier har en blandning av elev- och lärarperspektiv när det kommer till insamlad kvalitativa data.

Deltagarna i studierna varierar. Det finns både språklärare och utbildade lärarstudenter som genomför våra utvalda studier. De deltagande eleverna i studierna går på grundskolan och är mellan 6-14 år. De studierna som undersöker skrivutveckling har ett urval av äldre elever, alltså i detta fall eleverna som är mellan 10-12 år och som går i årskurs 5-6 (Birketveit & Rimmereide 2013; Puhner & Dagarin Fojkar 2018). De studierna som fokuserar på ordinlärning och utvecklingen av andraspråksundervisning har ett urval av yngre elever, alltså i detta fall eleverna som är mellan 6-10 år och som går i årskurs 1-4 (Porras Gonzales 2010; Kirsch 2012; Lin 2014; Al Darwish 2014). Denna uppdelning förefaller naturlig eftersom eleverna som lär sig ett nytt språk genomgår en process och utvecklas successivt genom att oftast först lyssna, sedan tala och därefter kunna läsa och slutligen skriva (Birketveit & Rimmereide 2013). Utöver detta har vi en studie som fokuserar på motivation där urvalet är elever mellan 12-14 år. Urvalet i denna studie baseras på tidigare forskning som visar på att ju äldre eleverna blir desto mer minskar motivation för läsning (Al Tiyb Al Khaiyali 2014). Dock behöver inte en undersökning av motivation vara åldersbegränsad utan motivation behövs i alla åldrar för att man ska kunna lära sig. Såsom Porras Gonzalez (2010) uttrycker det, ska språkundervisningen ske i en kontext av berättelser och genom det göra andraspråksinlärning till en rolig och livslång process för de yngre eleverna.

3.5 Artiklarnas resultat

Utifrån en översikt över resultatet från samtliga åtta artiklar kan vi se en samsyn kring att det finns positiva effekter att använda bilderböcker i andraspråksundervisning på grundskolan. Vi kan dock även se att flertalet av artikelförfattarna lyfter behovet av vidare forskning på området. Det mest framträdande utifrån studiernas resultat är behovet av lärarkompetens i att undervisa andraspråk med hjälp av bilderböcker. När lärarna har kompetens och tid till att använda bilderböcker strukturerat i undervisningen av andraspråk, kan det främja motivationen och därigenom även utveckla flera språkförmågor hos eleverna.

Al Tiyb Al Khaiyalis (2014) studie lyfter fram motivationens betydelse i att lära sig andraspråk med hjälp av enkla bilderböcker som är anpassade för eleverna. Forskaren påtalar att genom motivation till att läsa böcker påverkar det positivt till elevernas språkförmågor

framför allt i frågan om läsförmågan i denna studie. Dock är studiens resultat inte generaliserbart till andra populationer då den insamlade data bara erhöles från två lärare som använde förutbestämda undervisningsmetoder. Utifrån observationer av andraspråksundervisningen och aktiviteterna till bilderböckerna samt lärarnas intervjuer synliggjordes fem betydelsefulla delar i denna studie; lärarens högläsningstid, elevernas tid för läsning, bilderböckernas innehåll, explicita läsinstruktioner och utmaningar med att använda bilderböcker. Alla dessa delar var avgörande för att motivera eleverna till läsning. Vidare tydliggör studien att ett strukturerat arbetssätt och enkla, intresseväckande och repetitiva bilderböcker ökar elevernas motivation och vilja att läsa samt att det kan ge större utrymme till att engagera eleverna till läsaktiviteter enligt lärarna. Att eleverna får stöttning, såsom högläsning, förklaring av svåra ord och återkoppling på texten från lärarna var också en framgångsfaktor i att öka elevernas motivation till att läsa. Utöver de positiva resultaten rapporterar lärarna även några utmaningar i studien. Elevernas brist på ordförståelse i böckerna kunde till stor del stödjas med bilderna men de kunde inte hjälpa det korrekta uttalet. På grund av tidsbrist (45min per lektion) och stora elevgrupper (25 elever per grupp) kunde inte lärarna öva tillräckligt på det bristande ordförrådet och uttalet. Sammanfattningsvis bidrar studien till forskningen om att utveckla motivationen hos motvilliga läsare i ett andraspråksklassrum. Detta så att eleverna kan bli goda läsare, med allt vad det innebär av fördelar i kunskapsinhämtningen (Al Tiyb Al Khaiyali 2014).

Kirsch (2012) studie i Storbritannien i ett tyskt andraspråksklassrum får indikationer att användande av bilderböcker repetitivt kan leda till betydande ordkunskapsutveckling hos elever. Detta resultat framkom genom att andraspråksundervisningen utgick ifrån elevernas motivation, intresse och engagemang. Dock har elevernas tidigare kunskaper en betydelse då det gick att se att de högrepresterande lärde sig fler ord och meningar i studien med utgångspunkt i samma undervisning som övriga elever. Vidare belyser forskaren lärarens noga utvalda och inarbetade undervisningsstrategier i att använda bilderböcker i andraspråksundervisningen för att öka medvetenheten av nya ord och meningarnas betydelse, form och användningsområde för eleverna. Olika undervisningsstrategier som även kan ses som framgångsfaktorer är exempelvis att läraren enbart talade målspråket, alltså tyska i detta fall, att hon artikulerade väl, varierade rösten i tonläge och intensitet, använde rekvisita samt använde sitt kroppsspråk frikostigt för att förtydliga ord och meningar mera multimodalt. Forskaren kunde också se att vilka uppföljande aktiviteter, såsom sång, teater och skriftlig uppgift som genomfördes utifrån de olika bilderböckerna också påverkade positivt ordkunskapsutvecklingen hos de sex eleverna. Även valet av bilderböcker och den systematiska användningen av dem i andraspråksundervisningen gjorde detsamma. Analysen av lektionsobservationerna, intervjuerna och eftertesten antydde att eleverna kunde komma ihåg ett stort antal ord och meningar under en tidsperiod. I studien poängterar forskaren att det finns en del begränsningar och att en undersökning som denna i ett verkligt klassrum inte är så lätt att genomföra helt opåverkad av allt runt omkring. Eleverna i denna studie genomförde inte samma uppföljande uppgifter och då blev de svåra att jämföra. Forskaren menar på att det skulle vara en fördel att mera systematiskt genomföra studien på ett större deltagarantal. Vidare poängterar hon att det kunde även vara intressant att undersöka om det skulle bli en skillnad om läraren inte själv hade det undervisande språket som sitt förstaspråk samt även att undersöka om flerspråkiga elever har mer gynnsamma förutsättningar för ordinläringen (Kirsch 2014).

I likhet med den föregående storbritanniska studien lyfter den taiwanesiska forskaren Lin (2014) möjligheten att med hjälp av systematiskt användande av bilderböcker i andraspråksundervisning ge elever möjlighet till en ordförrådsutveckling. Resultatet av denna studie visar att det är en fördel för elevernas ordförrådsutveckling att läsa innehållsrika

bilderböcker upprepade gånger samt att lärarna förklarar svåra ord kontinuerligt och på olika sätt. Eleverna hade delats in i hög- och lågkompetensgrupper utifrån YLE-test före studiens start. De med hög kompetens presterade genomgående bättre än gruppen med låg kompetens, vilket även Kirsch (2012) studie får fram i sitt resultat. Båda grupperna visade dock på en markant ökning av ordförrådet mellan den första och tredje högläsningssektionen. Bilderboken höglästes fyra gånger i denna studie, men det gav inga avsevärda skillnader för ordförrådsutvecklingen hos eleverna mellan den tredje och fjärde gången. Detta då orden genom några gångers högläsning getts möjlighet till olika förklaringar och då redan har befasts. Denna studie, precis som tidigare studier forskaren tittat på, bekräftar vikten av att använda ord i kontext och att elever med lägre språkkunskaper har ett än tydligare behov av både explicita ordförrådsinstruktioner och uppföljande aktiviteter som engagerar eleverna i att använda de utvalda orden för fördjupat lärande av dem (Lin 2014). Forskaren påtalar att program som analyserar och mäter ordförråd inte var lätta att hitta och använda. Att utveckla dem skulle kunna vara en väg till att bättre kunna presentera hur man lär sig ord från att lyssna på berättelser ur bilderböcker. Hon hänvisar till att det vidare kan vara fördelaktigt att studien sker i fler andraspråksklassrum med elever i varierade åldrar och på olika kunskapsnivåer. Att även undersöka specifika undervisningsmetoder som kan underlätta och möjligen påskynda ordinläringen för nybörjare i främmande språk är också viktiga delar. Det skulle kunna säkerställa de positiva resultaten från denna aktuella studie (Lin 2014). Begränsningar i studien antyder forskaren var att uppläsningssituationen inte helt kan liknas vid ett typiskt högläsningstillfälle i ett andraspråksklassrum utan i studien var det tvunget att noga övervägas och strikt kontrolleras variabler för att få fram en så tillförlitlig data som möjligt. De specialord som tagits fram enbart för studiens skull och den specialgjorda ordlösa bilderboken som användes var tecken på detta. Vidare var även lärarna tvungna att hålla sig till ett utvalt likadant sätt att undervisa boken för att lektionerna skulle liknas vid varandra. Även elevernas egna initierade diskussioner begränsades då dessa inte var en del i studiens upplägg. Detta gjorde säkert så att en mindre mängd lärande kunde ske, enligt Lin (2014).

De norska författarna Birketveit och Rimmereide (2013) delar upp sin data under tre avgränsade teman för att underlätta förståelsen av resultaten från frågeformulären och intervjuerna. Dessa tre är: elevernas glädje och tillfredsställelse, elevernas upplevda utveckling samt elevernas uppfattning av interaktionen bild och text. Utifrån denna uppdelning berättar författarna att majoriteten av eleverna som ingick i deras studie tyckte om att få vara med i studien för att det var kul och att de upplevde att de lärde sig något nytt som gjorde att deras engelska förbättrades. Eleverna upplevde även en viss grad av kompetens och självständighet genom de val de fick möjligheten att göra då de själva valde böcker att läsa, utifrån urvalet, samt själva fick välja uppföljningsaktiviteter att genomföra efter den egna läsningen. En tolkning utifrån detta kan göras att genom rätt matchning av språkkompetensnivå och rätt nivå på språkutmaning kan det leda till ett engagemang hos eleverna och ge motivation till fortsatt utmanande och utvecklande i språkkunskapsinhämtningen för andraspråkselever, det vill säga lagom utmaningar skapar lärande. Majoriteten av eleverna tyckte att bilderna var betydelsefulla för läsningen och kompletterade samt förstärkte berättelsen genom att bilden visade samma historia. Dock var det en stor del av eleverna som även gärna kunde tänka sig att bilderna sa mer än texten. Detta kan vara ett led i att eleverna själva kände att bilderna hjälpte dem att avkoda berättelsens innebörd på ett bättre sätt (Birketveit & Rimmereide 2013). Vid analysen av texterna eleverna skrivit beaktades berättelsebyggande färdigheter och språket som helhet. Det kunde ses en utveckling både i längd på text samt i berättelsebyggande och språkliga färdigheter. Att använda en tydlig struktur med början, mitten och slut som en röd tråd genom texten klarade i princip alla och det kunde ses en utveckling i språkkunskaper hos eleverna genom jämförelse

mellan texterna före och efter läsprojektet. Eleverna verkar ha modellerat sina egna berättelser efter de bilderböcker de läst i projektet, vilket verkligen talar för användandet av autentiska bilderböcker i undervisningen av andraspråks elever. Ett fåtal elever påtalade dock att de aldrig gillat engelska samt att de upplevde studiens delar för utmanande och svåra. Dock var det faktiskt även en elev som inte upplevde att vanliga engelsklektioner och även projektet varit tillräckligt utmanande. Att utmanas på rätt nivå med stöd och ett adekvat och inspirerande material är av stor betydelse för elevernas motivation till att utmana sig och utvecklas, vilket flera andra studier som forskarna undersökt påtalar. I studien framkom det att lite mindre än hälften av eleverna fortfarande upplevde att skrivandet var det mest utmanande i processen, vilket forskarna på förhand hade väntat sig. Detta då skrivandet ställer höga krav på avkodningskunskap och förståelse samt kunskap i komplexa kognitiva skrivprocesser. En svaghet i denna studie lyfte forskarna kunde vara att inte en kontrollgrupp var tillsatt som kunde visa på att resultatet framkom på grund av de didaktiska metoder som valdes att utgå ifrån såsom intensivläsning av autentiska bilderböcker för att förbättra elevers utveckling i skrivande. Att även forskarna var närvarande i klassrummet inledningsvis och avslutningsvis då elevernas texter skrevs kan också vara en faktor som begränsar trovärdigheten för resultatet.

Puhner & Dagarin Fojkars (2018) studieresultat angående elevers skrivförmåga visar på att eleverna mellan 10-11 år som går i årskurs 5 kan skriva en sammanfattning av en berättelse inom en angiven tidsram i andraspråket. Studiens resultat visar en procentuell andel av hur många elever som klarade detta helt och hur många som klarade detta delvis. Över 73% av alla elever kunde avsluta en strukturerad och organiserad sammanfattning på målspråket och enbart cirka 6% kunde inte följa strukturen men ändå fick med de mest viktiga aspekter från den ursprungliga berättelsen. Alltså ca. 80% av eleverna kunde skriva en sammanfattning och få med det mest relevanta aspekterna från berättelserna på målspråket engelska. Över hälften kunde utöver detta inkludera samtliga 13 olika innehållsliga aspekter som också kontrollerades och över 80% inkluderade mer än tio sådana i sina sammanfattningar. Ca. 16% hann inte avsluta sin sammanfattning inom angiven tidsram och enbart 3% valde skriva sammanfattningen på slovenska varav en elev inte hann avsluta den. Utifrån hur långa sammanfattningar eleverna skrev, vilka ordklasser som var mest framträdande och vilka specifika ord eleverna använde kunde forskarna närmare titta på var eleverna befann sig kunskapsmässigt. Elevernas sammanfattningar analyserades även utifrån skalan som CERF har. CERF är en förkortning för *common european framework of reference for language* och den mäter språkförmågor i en skala av sex olika nivåer. Utifrån studiens resultat och specifikt användning av ord i sammanfattningarna, placerades 90% av eleverna på nivå A1, vilket dock var förväntat eftersom bilderböckerna som användes i testet var utvalda utifrån CERF:s A1 kriterier. Det var enbart några få elever som presterade på en, två eller tre nivåer lägre i testet. Avslutningsvis betonar Puhner & Dagarin Fojkar (2018) att deras studieresultat baseras på en varierande, systematisk och gradvis andraspråksundervisning som utvecklade elevernas skrivförmåga. Det mest betydande fynd som denna forskning får fram är att eleverna kan behärska viktiga skrivfärdigheter när läraren erbjuder de tydliga och direkta instruktioner samt övningar under en längre tid. Puhner & Dagarin Fojkar (2018) vidare analys av resultatet visar på att denna studie har fått betydligt bättre resultat i jämförelse med några andra liknande studier som gjorts i olika delar av världen. Det finns enbart en sydkoreansk studie som slår denna studies resultat i avseende av längd på elevernas sammanfattningar, vilket kan förklaras med deltagande elevers högre ålder och den sydkoreanska studiens utformning.

Dagarin Fojkar, Skela & Kovačs (2013) studieresultat visar på att samtliga årskurs 3 lärare och 93% av årskurs 4 lärare använde bilderböcker i sin andraspråksundervisning, vilket forskarna finner uppmuntrande. Detta på grund av att forskarna själva inte kommer ihåg att

högläsning användes i andraspråksundervisningen för 10-20 år sedan när de själva gick i skolan utan undervisningen fokuserades då på grammatiken. Däremot hur ofta bilderböckerna används i andraspråksundervisningen varierar. Studiens resultat visar på att 52% av lärarna använder bilderböckerna 1-2 gånger per månad. De lärare som använder bilderböckerna en eller färre gånger per månad är över 33%, vilket forskarna anser vara en hög andel. En nämnvärd aspekt i studien är hur lärarna beskriver sina elevers upplevelse av att använda bilderböcker. Resultatet visar på att 83% av eleverna älskar att lyssna på berättelser enligt deras lärare, däremot rapporterar lärarna att 17% av eleverna har varierande upplevelser. Ingen rapporterar att det är tråkigt att lyssna till berättelser. I denna studie separerar forskarna autentiska bilderböcker och anpassade berättelser och det visar sig att 71% av lärarna föredrar anpassade berättelser. 10% väljer autentiska böcker och överraskande nog är att det är årskurs 3 lärare som väljer autentiska bilderböcker oavsett autentiska böckernas mer utmanande struktur och ordförråd. 33% av lärarna väljer böcker som deras elever tycker om, 19% väljer böcker som de själva tycker om och 26% väljer böcker som följer temat i kursboken. 67% arrangerar en speciell berättelsestund där eleverna exempelvis fick sitta på golvet. Studiens resultat visar på att lärarna använder olika högläsningstekniker som bland annat olika tonläge, mimik och genom att visa bilder. Några få använde även en maskot och annan rekvisita vid högläsning. Över 90% av lärarna använde alltid eller ibland efterföljande aktiviteter, vilket oftast var boksamtal, rollspel eller att måla. Även till en viss del använde lärarna ordförråd - och grammatik uppgifter. Studiens resultat indikerar att högläsning och användning av berättelser i andraspråksundervisning är ganska vanligt förekommande sätt att undervisa i slovenska grundskolor även om det fortfarande finns många språklärare som inte använde bilderböcker i sin andraspråksundervisning. Data visar tydligt på att de som inte använder kursböcker använder mer bilderböcker i sin undervisning av engelska för de yngre eleverna. Forskarna anser att bilderböckerna är en oersättlig resurs för språkinläring. Studien visar också på att lärarna föredrar högläsning i stället för berättande av bilderböckerna, vilket kan bero på att högläsning i sig kräver mindre förberedelsetid än berättandet gör. Bilderböckerna själva erbjuder ett bra stöd till högläsning genom text och illustrationer både för eleverna och för läraren som läser. Studien pekar också på att bilderböcker ger en naturlig utgångspunkt för att skapa en tillåtande och avslappnad inlärningsmiljö. Dessutom kan bilderbokens innehåll även ses som en bro till lämpliga efterföljande aktiviteter. Forskarna poängterar att eleverna behöver gilla de böcker som läses för dem även om denna studie avslöjar att cirka $\frac{2}{3}$ delar av lärarna inte valde böckerna utifrån elevernas intresse utan föredrog anpassade böcker som gav en färdig lektionsplan. Studien visar också på att genom att använda illustrationer, mimik och olika tonläge stödjer läraren elevernas förståelse av innehållet i berättelsen. Samma typ av fynd har flera andra studier påvisat tidigare. Däremot användning av maskot eller någon annan typ av centralt undervisningsverktyg i andraspråksundervisning verkade inte vara bekant för de deltagande slovenska språklärarna. Efterföljande uppgifter i form av rollspel och boksamtal samt målning använde deltagande lärare flitigt. De två förstnämnda aktiviteterna har visat sig utveckla elevernas ordförråd samt grammatiska förmåga. Däremot verkar målning inte ha liknande fördelar för språkutveckling. Därför påpekar forskaren på att användning av efterföljande aktiviteter bör väljas ut medvetet och att de alltid bör kunna utveckla elevernas språkliga förmågor. Även om studien har begränsade data visar resultatet på att slovenska språklärare är medvetna om bilderböckernas fördelar i andraspråksundervisning men det finns mycket att göra kring val av bilderböcker, högläsningstekniker och val av efterföljande aktiviteter (Dagarin Fojkar, Skela & Kovač 2013).

Al Darwish (2014) studies resultat pekar på att bilderböcker har en tydlig roll i att utveckla muntlig språkförmåga. På samma sätt som den utvecklar elevernas fantasi och att förstå andra

människor bättre. Böckerna behöver vara noga utvalda och ändamålsenliga samt undervisningen genom dem behöver få ta tid enligt forskaren. I bästa fall kan bilderböckerna vara en värdefull resurs för att integrera andraspråksinläring i klassrumspraktiken. Bilderböckerna introducerar språkets mönster, breddar vokabulären och meningen. Studien lyfter även upp lärarens roll i andraspråksinläring. Lärarens val av böcker och egen undervisningsförmåga påverkar klassrumsklimatet och elevernas andraspråksinläring enligt forskaren. Läraren behöver vara en aktiv deltagare i undervisningen tillsammans med sina elever för att kunna uppnå det bästa resultatet, alltså lära tillsammans. Dessutom lyfter studiens resultat upp att när eleverna lär sig att älska läsning av böcker och kunna leva sig in i dem kan läsförmågan, bland andra språkliga förmågor, främjas (Al Darwish 2014).

Porras Gonzales (2010) studies resultat delades in i två huvudkategorier utifrån datainsamlingen. Den första kategorins resultat baseras på det faktum att berättelserna var skapade utifrån elevers intresse och vad de tyckte om. Utöver detta kunde eleverna lära något nytt genom att de kunde koppla den till deras egen livsvärld. Eftersom de flesta av karaktärerna var bekanta för eleverna kände de igen sig genom deras första språk, vilket även gjorde att de lättare kunde förstå innehållet på andraspråket. Genom att lyssna kunde eleverna även börja göra kopplingar mellan det talade språket och skriftspråket. Under denna kategori nämns även spel som eleverna spelade, vilket möjliggjorde att eleverna kunde interagera både med sina klasskamrater och med läraren. Studiens resultat under denna kategori visar också på att genom att spela spel kan flera språkliga förmågor utvecklas, såsom tala, lyssna, läsa och skriva. Med andra ord tränas både receptiva och produktiva språkförmågor i en meningsfull och naturlig kontext. Den andra kategorins resultat visar på att genom att läsa berättelsen i tre olika steg kunde lärarstudenter kartlägga elevernas förståelse av berättelsen och de kunde dessutom förstärka den under läsningens gång. Efterföljande aktiviteter som gjordes visade på att även om eleverna talade målspråket med bara några få ord, kunde lärarstudenterna förstå att eleverna hade förstått berättelsens innehåll. Sammanfattningsvis visar studiens resultat på att användning av bilderböcker och genom medvetna aktiviteter kring dem, kan vi uppnå ett roligt och meningsfullt sätt att undervisa andraspråk. Eleverna var motiverade vid varje undervisningstillfälle eftersom de älskade spela spel och de upplevde berättelsen som lockande och intressant. Utöver att studien visar tydligt på att elevernas motivation har ökad visar den också på att eleverna ville vara delaktiga genom att ställa frågor och visa vad de hade lärt sig. En slutsats som forskaren gör är att de yngre eleverna behöver bli omringade av meningsfulla, intressanta och förståeliga inputs som hjälper dem att växa i sin inlärningsprocess av andraspråk. Där finner hon bilderböckerna som ett idealt undervisningsverktyg för andraspråksundervisningen. Forskaren lyfter även fram att pedagogiska forskningen är ett värdefullt sätt för läraren att utveckla sin undervisning (Porras Gonzales 2010).

3.6 Sammanfattning och fördjupad analys av artiklarnas resultat

Lärarna är det professionella stödet i elevers språkutveckling. Att de då besitter kompetens i det som ska läras ut och hur det ska ske är avgörande, vilket lyfts fram i alla studier i materialet. Studierna framhåller att lärarna behöver ha kompetens i att undervisa andraspråk med hjälp av bilderböcker. I Porras Gonzales (2010), Al Darwish (2014) och Al Tiyb Al Khayalis (2014) studier har lärarna fått en specialutbildning för detta. I Kirsch (2012), Dagarin Fojkar, Skela och Kovač (2013), Birketveit och Rimmereide (2013), Lin (2014) och Puhner och Dagarin Fojkars (2018) studier har lärarna beprövat erfarenhet sedan lång tid och dessutom har några av dessa lärare undervisningsspråket som eget modersmål. Lärarnas utbildning eller beprövade erfarenheter är grundläggande för att elevernas läsande av

bilderböcker ska bli den positiva upplevelsen, både i att utveckla elevers språkförmågor, ge dem lässtrategier och motivation till fortsatt läsande. De undervisningsstrategier som generellt lyfts fram som gynnsamma i våra studier är strukturerade aktiviteter som används före, under och efter läsningen. Dessa kan vara olika spel, lekar, teater, mimik, kroppsspråk och lärarens förklarande ord med hjälp av illustrationer, som samtliga stödjer elevers förståelse av berättelsen och nya ord samt språkutvecklingen i stort.

Andraspråksundervisningsstrategier ska variera och utgå ifrån en kontext som är intressant och lustfylld för eleverna. Våra utvalda studier fokuserar specifikt på bilderböcker och hur eleverna kan utveckla målspråket genom dem på ett bättre sätt än vad kursböcker kan erbjuda. Kirsch (2012) poängterar att inte enbart berättelserna i sig leder till någon språkutveckling hos eleverna, utan hur lärare använder bilderböcker i sin undervisning. I likhet med Kirsch (2012) lyfter alla övriga forskare i sina resultat (Dagarin Fojkar, Skela & Kovač 2013; Birketveit & Rimmereide 2013; Lin 2014; Puhner & Dagarin Fojkar 2018) att högläsning av bilderbok rakt upp och ned inte främjar elevers språkutveckling i ett andraspråksklassrum nämnvärt, utan det krävs varierande undervisningsstrategier i högläsning, tystläsning eller både och. De olika undervisningsstrategierna varierar dock i artiklarna. Vissa studier använder en upprepad läsning och förklarande av ord och begrepp på ett mångfacetterat sätt (Kirsch 2012; Lin 2014). Andra studier använder sig av olika aktiviteter före, under och efter läsningen och betonar vikten av urvalet av bilderböcker (Porrás Gonzales 2010; Dagarin Fojkar, Skela & Kovač 2013; Al Darwish 2014; Al Tiyb Al Khaiyali 2014; Puhner & Dagarin Fojkar 2018). Andraspråksläraren ska göra medvetna val av bilderböcker utifrån vissa kriterier som lyfts fram i forskningen. Böckerna ska bland annat vara anpassade i form, innehåll och illustrationer samt att elevernas intresseområde ska beröras i dem. Dessutom lyfter forskarna fram autenticiteten i bilderböckerna, det vill säga att berättelserna på ett naturligt sätt åskådliggör elevernas livsvärld och den verkliga värld där eleverna lever i (Porrás Gonzales 2010; Kirsch 2012; Dagarin Fojkar, Skela & Kovač 2013; Birketveit & Rimmereide 2013; Lin 2014; Al Darwish 2014; Al Tiyb Al Khaiyali 2014; Puhner & Dagarin Fojkar 2018).

Forskarna Kirsch (2012) och Lin (2014) påtalar att elevernas språkliga kunskapsnivå har stor betydelse för att lära sig mer. De som har grundläggande kunskaper har lättare att ta till sig nya ord och lära sig mer språk. Resultatet från studierna visar således att högpresterande elever har bättre förutsättningar att lära nya ord och lär sig snabbare. Detta mycket på grund av de strategier och kunskaper de redan tillgodogjort sig. Dessutom nämner Kirsch (2012) att flerspråkiga elever också kan ha bättre förutsättningar att lära sig andra språk. Hon nämner detta troligtvis på grund av att några av deltagarna var flerspråkiga och visade sig ha fördelar i andraspråksinläring i hennes studie men Kirsch (2012) hänvisar till annan forskning som undersöker detta specifika fenomen. Enligt Lundberg (2020) ska elevernas förstaspråk ses som en tillgång till att lära sig nya språk, vilket vi upplever att enbart två av åtta utvalda artiklar nämner (Porrás Gonzales 2010; Kirsch 2012).

Vi kan se i studiernas resultat att flera språkförmågor utvecklas hos eleverna såsom läs- och ordinläring samt skrivförmågan. Dessutom visar studierna på att andraspråksundervisningen gynnas av strukturerad och medveten bilderboksanvändning. Endast en studie (Al Tiyb Al Khaiyali 2014) fokuserar på motivationens betydelse för inläring av andraspråk men betydelsen förekommer i de andra studierna också. Detta kan vi även koppla till annan forskning som vi har tidigare kunskaper om. Motivationen till att lära språk är av stor betydelse för elevers språkinläring (Lundberg 2020). Lundberg (2020) berättar om forskning som visar att motivationen är som störst vid 6-7 års ålder och att den avtar markant vid 11-12 års ålder. Vi finner detta som en intressant aspekt då Al Tiyb Al Khaiyali (2014) undersöker motivationens betydelse för inläring av andraspråk och deltagande elever i hans studie är

mellan 12-14 år, vilket är precis den ålder då motivationen avtar markant enligt Lundberg (2020).

Utifrån studiernas resultat har vi sammanfattningsvis både fått förståelse för och kunskap om att ytterligare forskning krävs men att vi kan se många positiva effekter av att använda bilderböcker i andraspråksundervisning. Dock behöver andraspråksundervisning vara välplanerad, strukturerad och flera typer av undervisningsstrategier behöver användas.

4. DISKUSSION

I detta avsnitt kommer vi att beröra styrkor, svagheter och behov av vidare forskning som vi anser angeläget att undersöka utifrån de studierna som vi kartlagt i denna kunskapsöversikt. Vi kommer även att presentera forskarnas egna förslag till vidare forskning. Utifrån de forskningsrön som vi erhållit, kommer vi även diskutera de implikationer som de kan medföra för läraryrket. Grunden till vår kunskapsöversikt och diskussion är vad som kännetecknar forskning om att använda bilderböcker i andraspråksundervisning och vilka för- och nackdelar som forskning vi undersökt lyfter fram.

4.1 Styrkor och svagheter i forskningen samt förslag på vidare forskning

För det första har vi valt att bilderboken som undervisningsmetod i andraspråksundervisning är den mest framträdande faktorn i våra utvalda studier. Denna undervisningsmetod har lett oss till den variation av forskning som vi fått fram och kartlägger i vår kunskapsöversikt. Den variationen av forskning anser vi blir en styrka på grund av att vi kan förstå bilderbokens vida potential i andraspråksundervisningen genom de olika språkförmågorna som undersöks i studierna.

För det andra har studiernas deltagande språklärare antingen fått en specifik undervisning i att använda varierande strategier kring bilderboksundervisning i andraspråk eller så besitter de goda kunskaper i detta sedan tidigare. Forskarna är överens om att strukturerad andraspråksundervisning behövs så att eleverna kan lära sig andraspråk på bästa sätt, vilket kan uppnås genom kompetenta språklärare. Samtliga forskare i våra studier belyser behovet av lärarkompetens i andraspråksundervisningen, vilket vi anser är en styrka i den utvalda forskningen. Dessutom anser vi att det är en viktig insikt som bör implementeras i undervisningspraktiken i andraspråk. Dock anser vi att det vore intressant att genomföra en forskning där lärarna inte får en specifik utbildning inför andraspråksundervisning med bilderböcker utan att undervisningen undersöks enbart utifrån metodvalet bilderbok och hur då resultatet i andraspråksinläringen skulle se ut.

Sandström (2011) belyser i sin bok att bild- och textrelationen är avgörande för eleverna i andraspråksinläring. Vidare poängterar hon att eleverna ofta är beroende av bokens illustrationer eftersom språket och texten kan vara initialt obekant. Bokval för andraspråksundervisning är viktigt och behöver övervägas noggrant utifrån att eleverna ska vara bekanta med orden i texten på sitt förstaspråk. Illustrationerna behöver vara stimulerande genom att de är stora, färgglada och tydliga så att alla elever kan se och uppleva dem. Utöver detta ska illustrationerna även spegla texten som sådan (Sandström 2011). Forskaren Al Tiyb Al Khaiyali (2014) lyfter fram i sin bakgrundsforskning att ord och bild kompletterar och stärker varandra. Därigenom har bild och text en betydande pedagogisk kraft med avgörande betydelse för att förstå helheten som bilderboken kan förmedla. Birketveit och Rimmereide

(2013) synliggör text och bild förhållandet och undersöker närmare hur viktiga illustrationerna är för andraspråksinläring. Enligt deras studieresultat vill eleverna att bilderna bekräftar det som står i texten eller att illustrationerna visar något mer utöver vad det står i den (Birketveit & Rimmereide 2013). För övrigt tas förhållandet mellan bild och text upp begränsat i de kartlagda studierna i vår kunskapsöversikt, trots att studierna använder sig av bilderbok som undervisningsmetod i andraspråksundervisning. Forskarna fokuserar på andra betydande delar i sina studier och vi anser att bild- och textrelationen i bilderböckerna tycks vara något självklart i dess specifika utformning och innehåll. Att något tas för givet i forskning anser vi är en svaghet i de studierna som vi kartlagt i denna kunskapsöversikt. Dock kan vi förstå att bild och text-relationen hamnar i skymundan då detta kanske förväntas vara vedertaget när bilderböcker används i språkinläringen. Utifrån vår reflektion finner vi det intressant att vidare undersöka detta i grundskolans lägre åldrar, alltså att få veta hur viktig bild- och textrelationen är i andraspråksinläringen. Vårt förslag till vidare forskning är att exempelvis undersöka jämförelsegrupper där en grupp skulle få bilderboksundervisning genom att enbart se bilder och få lyssna, en annan grupp skulle bara få lyssna och se texten och en tredje grupp skulle få både se illustrationer och text samt lyssna.

Kirsch (2012) nämner att flerspråkiga elever kan ha bättre förutsättningar att lära sig andra språk. Hon nämner detta troligtvis på grund av att några av deltagarna i hennes studie var flerspråkiga och visade sig ha fördelar i andraspråksinläring. Kirsch (2012) hänvisar till annan forskning som undersöker flerspråkiga elevers fördelar av att lära sig andraspråk, vilket vi anser är en styrka i hennes studie. I Porras Gonzales (2010) forskning skapas "Big Books" utifrån elevernas intresse men också utifrån deras förståspråksförmågor. Utifrån detta tolkar vi att förstaspråkskompetens, oavsett om eleverna har ett eller flera modersmål, bör ligga till grund när man planera sin andraspråksundervisning. Elevernas förstaspråk ska ses som en tillgång till att lära sig nya språk (Lundberg 2020). Dessutom lyfter Lundberg (2020) upp att läraren kan öka tryggheten och elevernas förförståelse för böcker i andraspråk genom att läsa dem först på elevernas modersmål. Vi hävdar att en svaghet i våra utvalda studier är då att enbart två av åtta utvalda artiklar benämner modersmålets betydelse för andraspråksinläringen. Ett vidare forskningsområde skulle kunna vara att undersöka flerspråkiga och enspråkiga elevers andraspråksinläring där andraspråksundervisningen tar hänsyn till och utgår ifrån elevernas modersmål, för att kunna förstå detta fenomen bättre.

4.2 Sammanfattning av utvalda artiklarnas vidare forskningsförslag

De flesta forskarna i våra utvalda studier efterlyser vidare forskning kring bilderbokens användning i andraspråksundervisning. Å ena sidan Kirsch (2012) som gjort en kvalitativ undersökning belyser behovet av större och mer omfattande studier. Å andra sidan önskar Dagarin Fojkar, Skela och Kovač (2013) en mer kvalitativ forskning som kan se bakom de siffrorna som de själva har fått fram i sin kvantitativa studie. Däremot påtalar Birketveit och Rimmereide (2013) att det finns ytterligare behov av studier som vidare kan påvisa att andra metoder än kursböcker och bilderböcker kan vara vinnande i andraspråkselevers läs-, ord- och skrivutveckling. Kirsch (2012), Dagarin Fojkar, Skela och Kovač (2013), Birketveit och Rimmereide 2013, Al Tiyb Al Khaiyali (2014), Lin (2014) samt Dagarin Fojkar och Puhner (2018) belyser i sina slutord att deras studie ska tolkas med försiktighet och inte generaliseras allt för mycket eftersom den insamlade data i studierna är begränsad och vidare forskning inom fältet behövs för att förstärka resultatet som framkommit. Några forskare tydliggör mer specifikt vilka områden inom fältet som ytterligare bör forskas kring och några andra efterlyser mer allmänt att forskningen inom fältet bör fortsätta, vilket verkar rimligt eftersom forskning är föränderlig. Utifrån vår egen analys verkar forskarnas synpunkter om vidare

forskningsbehov befogad. Vi saknar däremot forskarnas uttalande om att bilderboken som en artefakt skulle kunna vara ett intressant forskningsområde.

4.3 Implikationer för läraryrket

Lärarna i grundskolans lägre åldrar har ett betydande ansvar att grundlägga ett livslångt intresse för språk (Skolverket 2019). Att det finns ett samband mellan intresse och motivation så väl som med den faktiska tal-, läs- och skrivförmågan lyfter samtliga studier upp. Alla dessa faktorer påverkar språkutvecklingen. Språkförmågorna utvecklas genom utmaningar. Blir den för lätt eller för svår, är det risk att motivationen avtar och man ger upp (Birketveit & Rimmereide 2013; Al Darwish 2014). Vygotskij (1896-1934) förespråkade redan under sin tid att det är betydelsefullt att ge rimliga förutsättningar för elever och att de ska utmanas på sin egen nivå, alltså att utvecklingen av språket sker stegvis och genom individuellt stöd som han kallade för scaffolding och då kan eleverna utveckla sina språkförmågor till nästa nivå. Vidare menade Vygotskij att bilder är symboler som står för ord, men att kunna läsa ord kräver en mer komplex process av avkodning (1978, se Birketveit & Rimmereide 2013). Denna vetenskap kan främja för användandet av bilderböcker i andraspråksundervisning där bild och text-interaktion kan stödja och fördjupa förståelsen av det lästa samt vidare ge djupare inläring av ord och till sist skrivkunskap, vilket är den förmågan som brukar vara mest utmanande för eleverna (Birketveit & Rimmereide 2013).

Några forskare uppmärksammar deras nationella kursplaner som viktiga för yrkesverksamma lärare. De menar på att den nationella kursplanen för andraspråksundervisning är till viss del bristande och att den inte ger några riktlinjer och stöd för lärarna eller att kursplanen lutar sig strikt mot förutbestämda kursböcker som inte anses ge den mest gynnsamma möjligheten till språkinläringen. Däremot lyfter forskarna att läro- och kursplan är betydelsefulla för lärare (Porras Gonzales 2010; Birketveit & Rimmereide 2013; Dagarin Fojkar, Skela & Kovač 2013; Al Darwish 2014; Dagarin Fojkar & Puhner 2018). Utifrån det som studierna lyfter fram här kan vi hålla med om att nationella kursplanens innehåll är betydelsefull för verksamma lärare men att det är viktigt att ha ett kritiskt förhållningssätt till det. Det är framför allt angeläget då nya läro- och kursplaner utarbetas och införs i skolverksamheten.

Den svenska nationella engelska kursplanen betonar att eleverna ska ges möjlighet till en allsidig kommunikativ förmåga genom undervisningen. Vidare innebär det att man förstår talad och skriven engelska och att eleverna ska kunna formulera sig och samspela i tal och skrift. Dessutom ska eleverna kunna anpassa språket till olika mottagare, syften och situationer (Skolverket 2019). I årskurs 1-3 ska eleverna få lyssna och läsa olika sagor och dramatiserade berättelser för barn och därefter i årskurs 4-6 ska eleverna även kunna producera sammanhängande berättelser och beskrivningar i tal och skrift (Skolverket 2019). Genom att läsa bilderböcker ökar den kommunikativa förmågan genom att eleverna får lära sig ord och fraser i ett sammanhang (Lundberg 2020). Utifrån detta bör bilderböckerna användas som en värdefull resurs i andraspråksundervisning, vilket även tydligt framkommit i våra utvalda studier. Dock behöver lärarna vara kompetenta i sin språkundervisning genom att strukturera och använda medvetna samt varierande aktiviteter i den. Kirsch (2012) poängterar att det inte enbart är berättelserna själva utan hur de används som gör att det blir ett utvecklande lärande för eleverna. Lekar, sånger, rollspel, teater och även film är exempel på aktiviteter som elever tycker om i språkundervisningen (Lundberg 2020), vilket även våra utvalda studier synliggör som förstärkande och stödande strategier vid bilderboksläsning.

Vårt samlade material genomsyras av flera olika sätt att kunna förbättra andraspråksundervisning och därigenom främja elevernas andraspråksinläring. Forskarnas

studier kan ge yrkesverksamma lärare ett gynnsamt utgångsläge för att utveckla deras undervisningspraktik. Porras Gonzales (2010) betonar specifikt att forskning är ett mycket viktigt sätt att förbättra yrkesutövandet i professionen, vilket i sin tur hjälper eleverna att bli framgångsrika i sin lärandeprocess. I likhet påtalar Lundberg (2020) att det är lärarens ansvar att hålla sig uppdaterad och driva sin egen professionsutveckling vidare utifrån aktuell forskning men att huvudmännen ska ge möjlighet till denna kompetensutveckling. Forskarna i våra studier poängterar att yrkesverksamma lärare oftast har ont om tid till att fördjupa sig i nya undervisningsmetoder utifrån aktuell forskning. Därmed är det angeläget att huvudmännen förstå vikten i detta så att det prioriteras i yrkesverksamma lärares arbete.

5. SLUTSATSER

I vår kunskapsöversikt har vi nu undersökt vad forskningen anser om att använda bilderböcker i framför allt engelska andraspråksundervisning i grundskolans tidigare år och vilka implikationer denna begränsade forskning för fram. Vi anser att andraspråksinlärning genom bilderböckerna inte ska begränsas enbart till det engelska språket och därför valde vi att inkludera en studie som har urvalet tyska som andraspråk. Med andra ord menar vi på att bilderböckerna kan med fördel användas i vilket andraspråksklassrum som helst utifrån våra studiers forskningsresultat.

De sammanställningar och resultat vi kartlagt tar vi med oss in i vår framtida yrkesroll som lärare i det svenska skolsystemet. Vi anser att vi nu har erhållit kunskap som baseras på vetenskaplig grund när det gäller att planera och genomföra andraspråksundervisning för våra kommande elever och ser fram emot att omsätta denna kunskap i praktiken. Genom att omsätta denna vetenskapliga grund till den verkliga klassrumspraktiken, kan vi därigenom utveckla en beprövad erfarenhet. Skolverket (2020) poängterar att undervisning i den svenska skolan ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Den vetenskapliga grunden väger lika med den beprövade erfarenheten, dock ska den beprövade erfarenheten vara prövad, dokumenterad och genererad under en längre tid och av många verksamma lärare (Skolverket 2020).

Vår förhoppning var att hitta en lucka i den undersökta forskningen så att vi får ett inspirerande utgångsläge inför vårt vidare arbete med en empirisk undersökning i examensarbete del två. Det vore intressant att undersöka om bilderböckerna används i engelska andraspråksundervisning i den svenska skolan och i så fall hur och i vilken omfattning de då används.

REFERENSER

Bader, B. (1976). *American Picture Books from Noah's Ark to the Beast Within*. New York: Macmillan.

Eriksson Barajas, K., Forsberg, C. & Wengström, Y. (2013). *Systematiska litteraturstudier i utbildningsvetenskap: vägledning vid examensarbeten och vetenskapliga artiklar*. Stockholm: Natur & Kultur.

Lundberg, G. (2020). *De första årens engelska: förskoleklass till åk 6 - på vetenskaplig grund*. 3:1. Lund: Studentlitteratur.

Nilholm, C. (2017). *SMART - ett sätt att genomföra forskningsöversikter*. 1:4. Lund: Studentlitteratur.

Sandström, K. (2011). *Kidworthy works*. Lund: Studentlitteratur.

Skolverket (2019). *Läroplanen för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet*. <https://www.skolverket.se/undervisning/grundskolan/laroplan-och-kursplaner-for-grundskolan/laroplan-lgr11-for-grundskolan-samt-for-forskoleklassen-och-fritidshemmet> [hämtad 2022-05-23]

Skolverket (2020). *Att ställa frågor och söka svar - samarbete för vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet*. <https://www.skolverket.se/publikationsserier/forskning-for-skolan/2020/att-stalla-fragor-och-soka-svar> [hämtad 2022-05-23]

VanPatten, B. & William, J. (2015). *Theories in Second Language Acquisition: An Introduction*. 2. Uppl. New York: Routledge.

Våra utvalda vetenskapliga artiklar

Al Darwish, S. (2014). Literacy and children's literature: evidence from actual classroom practice. *Journal of Education and Training Studies*, 3(1), pp. 78-83. doi:10.11114/jets.v3i1.591

Al Tiyb Al Khaiyali. (2014). Pathways to motivate reluctant readers: exploring teachers' perception of using children's picture book to increase English language learners' reading motivation. *International Journal of Applied Linguistics & English Literature*, 3(3), pp. 130-140. doi:10.7575/aiac.ijalel.v.3n.3p.130

Birketveit, A. & Rimmereide, H. E. (2013). Using authentic picture books and illustrated books to improve L2 writing among 11-year-olds. *The Language Learning Journal*, 45(1), pp. 100-116. doi:10.1080/09571736.2013.833280

Dagarin Fojkar, M., Skela, J. & Kovač, P. (2013). A study of a use of narratives in teaching English as a foreign language to young learners. *Canadian Center of Science Education*, 6(6), pp. 21-28. doi:10.5539/elt.v6n6p21

Kirsch, C. (2012). Using storytelling to teach vocabulary in language lessons: does it work?. *The Language Learning Journal*, 44(1), pp. 33-51. doi:10.1080/09571736.2012.733404

Lin, L-C. (2014). Learning word meanings from Teachers` repeated story read-aloud in EFL primary classrooms. *English Language Teaching*, 7(7), pp. 68-81. doi:10.5539/elt.v7n7p68

Porras González, N. I. (2010). Teaching English through stories: a meaningful and fun way for children to learn the language. *Profile*, 12(1), pp. 95-106.
<https://doaj.org/article/17e3a91e3e4e4a379c2500d13bc49960> [hämtad 2022-05-24]

Puhner, N. & Dagarin Fojkar, M. (2018). Developing EFL Writing with year 5 pupils by writing summaries. *English Language and Literature Teaching*, 15(2), pp. 97-113.
doi:10.4312/elope.15.2.97-113

BILAGA

Tabell 4: En sammanställning över våra exkluderade artiklar (som lästes djupare)

Titel	Författare	Årtal	Exkluderings orsak
Teaching English to young learners: More teacher education and more children's literature!	Bland, Janice	2019	Ej primärstudie
The value of English picture books	<u>Hsiu-Chih, Sheu</u>	2008	Ej primärstudie
Teaching language and literacy through the visual arts: an interdisciplinary, literature-based approach	Becker, Patricia A	2020	Deltagarna i studien hade engelska som första språk, L1
Effects of TPRS on very young learners' vocabulary acquisition	Ketevan, Kara & Eveyik-Aydın, Evrim	2019	Deltagarna i studien är 4 år och undersökningen har gjorts i förskolan
Is storytelling effective in improving the English vocabulary learning among Iranian children in kindergartens?	Maasumeh, Abasi & Afshin, Soori	2014	Deltagarna i studien är 4 år och undersökningen har gjorts i förskolan
Incremental learning of difficult words in story contexts: The role of spelling and pronouncing new vocabulary	Patricia F. Vadasy & Elisabeth A. Sanders	2014	Undersökningen har gjorts i förskolan
To have or not to have TPRS for Preschoolers	Sadiye Demir & Feryal Cubukcu	2014	Ej Peer Reviewed
Teaching English to Young Learners: More Education and More Children`s Literature	Janice Bland	2019	Det saknas L2 som viktig utgångspunkt
The Effect of Storytelling at School on Children's Oral and Written Language Abilities and Self-Perception	Catherine Z. Wright & Sandra Dunsmuir	2019	Det saknas L2 som viktig utgångspunkt

HÖGSKOLAN I BORÅS

Besöksadress: Allégatan 1 · Postadress: 501 90 Borås · Tfn: 033-435 40 00 · E-post: registrator@hb.se · Webb: www.hb.se